

Handläggare
Stefano PrestinoniTill
Skärholmens stadsdelsnämnd

Verksamhetsplan 2017 för Skärholmens stadsdelsnämnd

Stadsdelsförvaltningen föreslår att nämnden beslutar följande:

1. Verksamhetsplan inklusive bilagor och budget för år 2017 godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen och stadens revisorer
2. Omslutningsförändringar om 171,5 mkr fastställs
3. Resultatenheter 2017 fastställs enligt bilaga 2
4. Nämnden söker budgetjustering om 1,5 mnkr för medel för naturreservat för skötselåtgärder i Sätmaskogens naturreservat
5. Nämnden söker budgetjustering om 0,6 mnkr för genomförandet av vägledningen Kemikaliesmart förskola bilaga 5
6. Nämnden söker budgetjustering om 9,3 mkr för kompetensutvecklingsåtgärder bilagor 10-16
7. Nämnden söker budgetjustering om 1,3 mnkr för klimatinvesteringar för verksamhetsår 2017 bilagor 6-9
8. Stadsdelsdirektören ges delegation att ansöka om medel från sociala investeringsfonden

Innehållsförteckning

Inledning	4
1. Ett Stockholm som håller samman	6
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	7
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	11
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	14
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	16
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	18
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	21
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	22
2. Ett klimatsmart Stockholm	25
2.1 Energianvändningen är hållbar	25
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	26
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	27
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	28
2.5 Stockholms miljö är giftfri	29
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	30
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	30
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	31
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	31
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	32
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet	34
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	35
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	36
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	36
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	37
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	41
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	42
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	43
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	45
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	48

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	50
Uppföljning av ekonomi.....	51
Nämndens ekonomiska förutsättningar	51
Investeringar.....	53
Försäljningar av anläggningstillgångar	54
Resultatenheter	54
Betydande projekt som inte är investeringar	54
Budgetjusteringar	54
Omslutningsförändringar.....	55
Medel för lokaländamål.....	55
Övrigt	55
Särskilda redovisningar	55
Kvalitetsarbete.....	57
Övriga frågor	57

Bilagor

- Bilaga 1: Budget 2017 med omslutningsförändringar och budgetjusteringar ub001a_271
- Bilaga 2: Sdn24
- Bilaga 3: Plan för internkontroll med väsentlighets- och riskanalys 2017
- Bilaga 4: Plan för upphandling och sammanställning
- Bilaga 5: Ansökan om medel för genomförandet av vägledningen Kemikaliesmart förskola
- Bilaga 6: Ansökan klimatinvesteringsmedel elcyklar
- Bilaga 7: Ansökan Ekonomisk beskrivning, Elcyklar
- Bilaga 8: Ansökan klimatinvesteringsmedel cykelpumpar
- Bilaga 9: Ansökan Ekonomisk beskrivning cykelpumpar
- Bilaga 10: Ansökan-kompetensutveckling i genus, normkritik
- Bilaga 11: Ansökan-kompetensutveckling i svenska språket
- Bilaga 12: Ansökan-kompetensutveckling ledare
- Bilaga 13: Ansökan-kompetensutveckling pedagogisk dokumentation
- Bilaga 14: Ansökan-kompetensutveckling utveckla förskolläraernas roll som ledare
- Bilaga 15: Ansökan-kompetensutveckling, kost, måltid i hemtjänsten
- Bilaga 16: Ansökan kompetensutveckling RVT
- Bilaga 17: Fryshuset verksamhetsplan 2017

Inledning

Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm har visat att skillnaderna mellan stadsdelar och olika grupper har ökat. För att vända denna utveckling kommer Skärholmens stadsdelsnämnd att prioritera arbetet med att utjämna skillnaderna i stadsdelsnämndsområdet i en ökad samverkan med andra förvaltningar, bolag och andra samverkanspartners. Ett lokalt handlingsprogram är framtaget där implementeringen av valda teman och områden prioriteras tydligt i verksamhetsplanen. Utpekade områden och teman är trygghetsfrågor, skolresultat samt kvinnors livssituation i Vårberg, unga vuxnas möjligheter till arbete och studier i hela stadsdelsnämndsområdet samt barn och ungas engagemang i idrott och kultur ur ett hälsoperspektiv. Därutöver kommer nämnden att samverka med andra förvaltningar för att få social hållbarhet i arbetet med byggandet av minst 4 000 lägenheter. Inriktningen i programmet utgår ifrån en analys av de lokala behoven. Genom att prioritera insatser och aktiviteter som utjämnar de socioekonomiska skillnaderna bidrar nämnden till ett socialt hållbart Stockholm där alla kan växa och har en möjlighet att förverkliga sina liv - ett Stockholm för alla.

Flickor och pojkar erbjuds en likvärdig förskola med jämn och hög kvalitet med fokus på språkutveckling. Där finns goda förutsättningar att möta dagens och framtidens samhälle genom att barnen får en grundläggande digital kompetens. Digitala verktyg används utifrån ett pedagogiskt syfte och utjämnar skillnader mellan barn från olika samhällsstrukturer. Flickor och pojkar har tillgång till litteratur och annat material utifrån ett genus- och normkritiskt perspektiv. Nämnden utreder möjligheten till att öppna en introduktionsförskola i Vårberg där föräldrar kan delta i syfte att öka kunskapen om förskolan och på det sättet få fler föräldrar att låta sina barn i yngre åldrar börja i förskolan.

Invánarna inom stadsdelsnämnden har inflytande över sin närmiljö och vet hur de kan vara påverka den. Inom områdena som lämpar sig för deltagandeprocesser sker medborgardialoger och möjligheten till medborgarbudget och genusbudgetering prövas. Trygghetsåtgärder prioriteras och andelen som är trygga i utemiljön ökar. Ett demokratiskt förhållningssätt är en naturlig del av planeringsprocessen av nya parker och spontanidrottsplatser.

Kunskaperna om mänskliga rättigheter, antirasism, genus, normkritik och feminism ökar bland flickor och pojkar genom att arbeta med ungas organisering. Möjlighet till olika kostnadsfria kultur- och idrottsaktiviteter, i synnerhet under loven erbjuds utifrån de ungas egna intresse och behov.

Arbetet med stadsbyggnadsprojektet Fokus Skärholmen fortsätter och kompletteras med det lokala perspektivet för en social hållbar stadsmiljö för befintliga och nya invånare utifrån ett jämställt perspektiv.

Äldre kvinnor och män har en omsorg av god kvalitet och känner sig trygga. Grunden är ett gott bemötande samt inflytande och goda möjligheter att påverka sin vardag för de äldre inom nämndens verksamheter. Inom hemtjänsten är hög personalkontinuitet för brukarna ett prioriterat område och på Sätra vård- och omsorgsboende fortsätter personalen att utveckla sin kompetens om demens. Inom ramen för stadens äldreboendeplan kommer nämnden i samarbete med Micasa Fastigheter i Stockholm AB att inleda utbyggnad av ett nytt vård- och omsorgsboende.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning leder till största möjliga grad av självständighet för deltagare och boende. Självbestämmande och inflytande är viktiga hörnstenar. Flickor, pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning ska också kunna påverka utformningen av den offentliga miljön. En satsning genomförs för att öka nöjdheten med utemiljön för målgruppen.

Nämnden bidrar till ett klimatsmart Stockholm genom att prioritera effektiviserad energianvändning i sina verksamheter samt genom att öka användningen av förnybar energi. Nämndens arbete mot visionen "Ett giftfritt Stockholm" fortsätter, bland annat fortsätter utrensningen av farliga ämnen från förskolorna.

Stadsdelsnämndens grönområden sköts på ett sätt som gynnar rekreation och biologisk mångfald och tar vara på de nyttor som naturen kan ge och som gör staden både friskare och tåligare, så kallade ekosystemtjänster. Områdets gröna kvaliteter stärks i enlighet med riktlinjer i planeringsunderlaget Grönare Stockholm, stadens miljöprogram, översiktsplan samt utifrån ett jämställt perspektiv. Nya arbetssätt införs för att minska uppkomsten av avfall, t.ex. att undvika onödiga förpackningar och emballage, undvika engångsmaterial samt minska matsvinn genom planerade måltidsinköp.

Genom att prioritera arbetet med att kvinnor och män i högre grad ska bli självförsörjande bidrar nämnden till ett ekonomiskt hållbart Stockholm. Ett beprövat arbetsätt som gett resultat är förvaltningens uppsökande arbete i samverkan med jobbtorg, arbetsförmedlingen och andra aktörer för att långvarigt bidragsberoendet ska brytas. Det arbetet fortsätter att prioriteras. Särskilda insatsgrupper för unga vuxna etableras i samverkan med Jobbtorg. Fler unga vuxna i hela stadsdelsnämndsområdet står utan egen försörjning i jämförelse med snittet i hela staden. Möjligheten till att ta fram skraddarsydda utbildningar inom bristyrken i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen och andra stadsdelar ska utredas.

Uppsökande verksamhet prioriteras med fokus på att kvinnorna i Vårberg ges möjlighet till utbildning inom bristyrken och blir mer delaktiga i det offentliga rummet. Förvaltningens kartläggning visar att kvinnor i Vårberg har en lägre utbildningsnivå och lägre årsinkomst än snittet i staden. Riktade dialoger kommer att göras för att tydliggöra vilka insatser som kan öka kvinnornas delaktighet i det offentliga rummet i samråd med målgruppen.

Nämnden bidrar till att uppnå ett demokratiskt Stockholm genom att arbeta med jämställdhetsanalyser i enlighet med programmet för ett jämställt Stockholm. Samtliga verksamheter har könsuppdelad statistik i syfte att analysera hur makt och resurser kommer kvinnor och män respektive flickor och pojkar till del.

Kompetensförsörjningsplaner för nämndens medarbetare tas fram. All rekrytering är kompetensbaserad. Medarbetare har kompetens inom genus, normkritik, antirasistiskt perspektiv och HBTQ frågor för att ingen, varken medarbetare eller invånare, ska uppleva att de diskrimineras.

Förvaltningens dialog med invånare och brukare bidrar till måluppfyllelsen ett demokratiskt hållbart Stockholm och är en viktig del i verksamhetsutvecklingen. Det ska vara enkelt för invånarna att komma i kontakt med förvaltningen och lämna sina synpunkter och förslag. Förvaltningen ska marknadsföra de öppna nämndsammanträden, rådets insatser, samråd kring olika frågor som exempelvis byggprojekt och medborgarmöten. De former för dialog som redan finns stärks.

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Förskolan utjämnar socioekonomiska skillnader genom en likvärdig och jämställd verksamhet med jämn och hög kvalitet där utveckling och lärande främjas utifrån individuella förutsättningar och kulturella erfarenheter. Vårdnadshavare har kunskap om hur förskolans verksamhet gynnar barnen och andelen barn i förskolan ökar.

Invånarna, oavsett förutsättningar, har möjlighet till en meningsfull fritid och kunskap om vilket utbud som erbjuds inom förvaltningens verksamheter. Utbudet för unga attraherar flickor och pojkar med ett särskilt fokus på flickors önskemål samt unga med funktionsnedsättning.

Det lokala kulturlivet främjas och speglar den mångfald av erfarenheter som finns i stadsdelsnämndsområdet såväl som i staden. Utvecklingen av det lokala kulturarbetet fortsätter med Kultursekreteraren som samordnande funktion.

Invånarna har möjlighet till ett fullgott liv och färre kvinnor, män samt flickor och pojkar utvecklar ett destruktivt beteende. Alla invånare har någonstans att bo, ett särskilt fokus ligger på barnfamiljer. Förvaltningen prioriterar förebyggande och tidiga insatser. Barn till invånare med missbruksproblematik eller psykisk ohälsa erbjuds stödgrupper. Unga möts av fältassistenter på de platser där ungdomarna vistas. Invånarna är informerade om hur de kan ha inflytande på sin livssituation samt är delaktiga i myndighetsutövningen.

Barnrättsperspektivet är förstärkt och barnens röster görs hörda i alla beslut som berör dem.

Invånarna upplever att stadsdelsnämndsområdet är välskött och tryggt, vet hur de kan påverka och har inflytande över hur deras närmiljö utvecklas. Inom områden som lämpar sig för deltagandeprocesser sker medborgardialoger och möjligheten till medborgarbudget och genusbudgetering prövas. Stadsdelsnämndsområdet har offentliga rum och centrummiljöer som är välkomnande, levande och av hög kvalitet samt parker och grönområden som är inspirerande, inbjudande, tillgängliga och har ett brett och jämställt utbud av funktioner. Utbudet av platser för stadsodling ökar såväl som fruktträd och bärbuskar, som ett trevligt inslag i parkerna.

Inom ramen för exploateringsprojektet Fokus Skärholmen planeras för 4 000 nya bostäder i Skärholmens stadsdelsnämndsområde fram till år 2018. Förvaltningen kommer under arbetets gång föra fram det lokala perspektivet med målsättningen att över tid skapa en social hållbar och levande stadsmiljö för samtliga invånare. Förvaltningens målsättning är att samtliga bostadsexploateringsprojekt ska ha prövats för lägenheter för särskilt boende, något som för 2017 ger ett utfall om 25 lägenheter för vilka planering påbörjats.

Kvinnor och män inom äldreomsorgen känner sig trygga och möts av kompetenta medarbetare. De får ett bemötande genomsyrat av jämställdhet och respekt för mänskliga rättigheter. Verksamheten på Sätra vård- och omsorgsboende har hög kvalitet avseende måltider och utevistelser. Inom hemtjänsten prioriteras hög personalkontinuitet som är en viktig satsning för de äldre.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

Förskolan har en likvärdig och jämställd verksamhet med jämn och hög kvalitet, vilket utjämnar socioekonomiska skillnader. Arbetet med att rekrytera och behålla förskollärare och att stärka förskollärarens roll som ledare är prioriterat för att säkra kompetensen i verksamheten. Särskild satsning görs för flickor och pojkar i Vårberg för att öka att fler går i förskola

Utveckling och lärande främjas utifrån individuella förutsättningar och kulturella erfarenheter genom en väl genomtänkt pedagogisk ute- och inommiljö där naturvetenskap, matematik och språkutveckling är prioriterade områden. All användning av digitala verktyg i förskolan utgår från ett pedagogiskt syfte och ger barnen en grundläggande digital kompetens.

Öppna förskolan är viktig som mötesplats för både barn och vuxna. Där informeras vårdnadshavare om förskolans verksamhet och hur förskoleverksamheten gynnar barnens utveckling och lärande. Vårdnadshavare har kunskap om vilka förskolor som finns i stadsdelsnämndsområdet och hur ansökningsförfarandet går till.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	5,9 %	3,1 %	Tertial
 Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	tas fram av nämnden	År
 Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	39 %	41 %	Tertial
 Andel förskollärare som genomgått kompetensutveckling inom genuspedagogik/normkritik	15 %	Öka	År
 Andel nöjda föräldrar	82 %	87 %	År
 Antal barn per grupp	16	16	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Inskrivningsgraden i förskoleverksamheten	84 %	90 %	År
 Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,6	3,8	År
 Svarefrekvens på förskoleundersökningen	80 %	80 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska utarbeta stadsövergripande riktlinjer för förskoleplaneringen, med prioritering på nybyggnadsområden. Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska bistå kommunstyrelsen i detta arbete.	2017-01-01	2017-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska, i samarbete med utbildningsnämnden utveckla verksamhetsformer för att få fler barn i socioekonomiskt utsatta områden att gå i förskolan	2017-01-01	2017-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, samt de stadsdelsnämnder som lyfts fram i riktlinjerna för det lokala utvecklingsarbetet, utveckla samverkansformer med föräldrar och civilsamhälle runt grund- och gymnasieskolor med högt socioekonomiskt index	2017-01-01	2017-12-31
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram centrala riktlinjer för barnsäkerhet i stadens förskoleverksamhet	2017-01-01	2017-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur konceptet med introduktionsförskolor kan utvecklas och spridas till fler områden.	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Alla flickor och pojkar har goda och jämlika uppväxtvillkor

Beskrivning

Flickor och pojkar:

- Lever i familjer som har en egen försörjning och vårdnadshavare har en stark föräldraroll och kan trygga barns uppväxtmiljö. Tillgången till barnomsorg på obekvämt arbetstid underlättar möjligheten till full sysselsättning för vårdnadshavare.
- Har behov av utveckling och lärande som främjas utifrån individuella förutsättningar och kulturella erfarenheter genom en väl genomtänkt pedagogisk ute- och inomhusmiljö där naturvetenskap, matematik och språkutveckling är prioriterade områden.
- Ges i förskolan goda förutsättningar att möta dagens och framtidens samhälle genom att barnen får en grundläggande digital kompetens. All användning av digitala verktyg utgår från ett pedagogiskt syfte och utjämnar skillnader mellan barn från olika samhällsstrukturer. Det är förskolans uppgift att bidra till att överbrygga denna skillnad och säkerställa att flickor och pojkar har samma tillgång till digitaliseringens möjligheter.
- Oavsett funktionalitet, har en inne- och utemiljö i förskolan som är utformad så att alla kan vistas och delta i aktiviteterna. Med lekvärdesfaktorer som utgångspunkt vid utveckling av förskolegårdar och inomhusmiljöer involveras vårdnadshavare och barn redan i planeringsstadiet.
- Har vårdnadshavare som har en ökad kännedom om vad förskolan gör för att stödja barns utveckling och hur de görs delaktiga i planering av verksamheten. Förskolorna använder fler dialogformer med vårdnadshavare, för att utveckla verksamheten utifrån de områden som barn och vårdnadshavare ser som prioriterade. Resultatet från brukarundersökningen är en viktig utgångspunkt.
- Erbjuds en likvärdig förskola med jämn och hög kvalitet, vilket utjämnar socioekonomiska skillnader. Arbetet med att rekrytera och behålla förskollärare och därmed höja förskollärartätheten, samt att stärka förskollärares roll som ledare och fördela resurserna jämnare över förskolorna, är prioriterat för att säkra kompetensen i verksamheten.
- Med stödinsatser i förskolan får möjlighet att få tidigare insatser i skolan genom att informationsöverföringen mellan förskola och skola förenklas.
- Som inte går på förskolan har möjlighet att med sina vårdnadshavare delta på öppna förskolor. Öppna förskolor är uppskattad och viktig som mötesplats för både barn och vuxna. Vårdnadshavare och dagbarnvårdare erbjuds aktiviteter och gemenskap för barn som inte är

inskrivna i förskolan. Öppna förskolan samverkar med socialtjänst, barnavårdscentral och förskolor för att ge familjer stöd och viktig och relevant samhällsinformation.

- Går på en förskola som är jämställd. På förskolan har flickor och pojkar bland annat tillgång till litteratur och annat material utifrån ett genus- och normkritiskt perspektiv för att motverka stereotypa föreställningar om människor. Flickor och pojkar får jämställt fördelade resurser och analyser av resursfördelningen görs utifrån könsuppdelad statistik.
- Känner sig trygga och det förekommer ingen diskriminering utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Arbetet med likabehandlingsplanerna och arbetet enligt barnkonventionen stärks genom ökad delaktighet och dialog som fördelas lika mellan flickor och pojkar. Likabehandlingsplanerna grundar sig på en kartläggning av verksamheterna som utmynnar i främjande och förebyggande arbetsätt.
- Möts av kompetent personal som har kunskap om hur våld kan upptäckas i nära relationer och vilka åtgärder som kan vidtas.

Övrigt:

- Den könsuppdelade statistiken visar en skillnad mellan vårdnadshavarnas nöjdhet med förskolans samverkan med hemmet. Pojkarnas vårdnadshavare är mer nöjda än flickornas. Arbetet fortsätter med en djupare analys av orsakerna till resultatet, utifrån det tas åtgärder fram för att utjämna skillnaderna.

Förväntat resultat

Minst 82 % av föräldrarna är nöjda

Minst 84 % av andelen barn 1-5 år i Skärholmens stadsdelsnämndsområde är inskrivna i förskolan

Förskolorna uppnår minst nivå 3,5 inom området barns språkliga och kommunikativa utveckling i Kvalitetsindikatorn (självvärdering inom läroplansuppdraget)

Max 5,9 % barn lever i familjer som har ekonomiskt bistånd

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	0 %		Tertial
♀ Andel vårdnadshavare som upplever att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning	86 %		År
Språklig och kommunikativ utveckling i Kvalitetsindikatorn (självvärdering inom läroplansuppdraget)	3,5		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbetet fortsätter med att introducera digitala verktyg i förskolan	2017-01-01	2017-12-31
Förskolorna ska utveckla och driva det normkritiska jämställdhetsarbetet vidare i stadsdelens förskolor	2016-01-01	2017-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen använder lekvärdesfaktorer som utgångspunkt vid utvecklingen av förskolegårdarna	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen ska, i samråd med arbetsmarknadsnämnden, göra det möjligt för förskolestudenter som genomför sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) att få feriejobb i stadsdelens förskolor.	2016-01-01	2017-12-31
Förvaltningen säkerställer att tillagningskök beställs i samband med renovering/ombyggnad och nybyggnation av förskolor	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen söker medel från kompetensutvecklingssatsningen för kompetenshöjning inom pedagogisk dokumentation för personal i förskolan	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen söker medel från kompetensutvecklingssatsningen för utveckling av förskolläraernas roll som ledare	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen utreder möjligheterna att erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid i förskolans lokaler	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen utvärderar vad vikariepoolen för förskolepersonal har inneburit för verksamheten	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Flickor och pojkar i Vårberg är inskrivna i förskolan (LUP)

Beskrivning

Flickor och pojkar:

- I åldern 1-5 år i Vårberg är inskrivna i förskolan.
- Har vårdnadshavare som har rätt information om förskolans verksamhet och hur förskoleverksamheten gynnar barnens utveckling och lärande.
- Har vårdnadshavare som har kunskap om vilka förskolor som finns i stadsdelsnämndsområdet och hur ansökningsförfarandet går till.

Övrigt:

- Förvaltningen undersöker möjligheten att öppna en introduktionsförskola i Vårberg där vårdnadshavare kan delta i syfte att öka kunskapen om förskolan och att få fler vårdnadshavare att låta sina barn i yngre ålder börja i förskolan.

Förväntat resultat

Minst 70 % av barnen i Vårberg är inskrivna i förskolan

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel barn i Vårberg som är inskrivna i förskolan (LUP)	70 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen samarbetar med utbildningsförvaltningen i arbetet med att säkerställa att flickor och pojkar i Vårberg fullföljer grundskolan med godkända betyg (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen undersöker möjligheterna till att öppna en introduktionsförskola i Vårberg där vårdnadshavare kan delta i syfte att öka kunskapen om förskolan och få fler vårdnadshavare att låta sina barn i yngre åldrar börja i förskolan. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att nämndens verksamheter arbetar aktivt för att invånarna i Skärholmens stadsdelsområde har möjlighet till ett fullgott liv och färre flickor, pojkar, kvinnor och män utvecklar ett destruktivt beteende.

Alla invånare har någonstans att bo där särskilt fokus ligger på barnfamiljer. Förvaltningen prioriterar förebyggande och tidiga insatser där barn till invånare med missbruksproblematik eller psykisk ohälsa erbjuds stödgrupper. Unga möts av fältassistenter på de platser där ungdomarna vistas. Invånarna är informerade om hur de kan ha inflytande över sin livssituation samt vara delaktiga i myndighetsutövningen. Barnrättsperspektivet är förstärkt och barnens röster görs hörda i alla beslut som rör dem. Vårdnadshavare får stöd i sin föräldraroll genom utökad rekrytering till kurser i föräldrastöd. Arbetet med etableringen av Familjecentralen fortsätter. Förvaltningen kommer att utveckla arbetet med hembesöksprogram tillsammans med barn-, mödravården och förskolan.

Unga som deltar i grupper som utövar våldsbejakande extremism och deras anhöriga uppmärksammas och får rätt stöd och hjälp. Det brottsförebyggande arbetet sker i samverkan med föreningar, polisen, fastighetsägare och andra lokala aktörer

Ungas fokus stärks med särskilt fokus på jämställdhetsfrågor, antirasism och normkritik.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	83 %	84 %	Tertial
 Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri	75 %	tas fram av nämnden	År
 Andel enskilda som klarar mer på egen hand inom socialpsykiatri	28 %	Fastställs av nämnden	År
 Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	30 %	35 %	Tertial
 Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	82 %	80 %	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	71 %	tas fram av nämnden	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika	93 %	tas fram av nämnden	År
 Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte	92 %	tas fram av	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 använder tobak		nämnden	
 Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	25 %	25 %	År
 Antal hemlösa	100 st	tas fram av nämnden	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden och utbildningsnämnden säkerställa att barn i skolåldern som bor på skyddat boende erbjuds skolundervisning inom en vecka samt att yngre barn snarast erbjuds undervisning i förskoleklass, förskola eller annan pedagogisk verksamhet.	2017-01-01	2017-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska utveckla arbetet med hembesöksprogram tillsammans med barn- och mödravården och förskolan.	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Flickor, pojkar, kvinnor och män har jämlika livschanser

Beskrivning

Flickor, pojkar, kvinnor och män:

- Har möjlighet till ett fullgott liv. Färre barn, unga och vuxna utvecklar ett destruktivt beteende. Missbruk, kriminell livsstil och destruktiva beteenden förhindras genom förebyggande och tidiga insatser. De som har insatser på grund av sitt missbruk får det stöd de är i behov av och insatser avslutas enligt plan.
- Som är unga vuxna och är i riskzon upptäcks tidigt och får adekvata insatser för att leva ett självständigt och fullgott liv.
- Vars anhöriga missbrukar stärks för att inte bli medberoende. Barn till invånare med missbruksproblematik eller psykisk ohälsa upptäcks tidigt, uppmärksammas och erbjuds stödgrupper.
- Upplever att de möts av kompetent personal som har kunskap om hur våld kan upptäckas i nära relationer och vilka åtgärder som kan vidtas.
- Har ett tryggt och självständigt boende. Insatserna mot hemlöshet förstärks och utvecklas. Barnfamiljer är en prioriterad målgrupp.
- Bemöts med respekt och det förekommer ingen diskriminering utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion, eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
- Är delaktiga i myndighetsutövningen och har inflytande över insatsernas utformning och påverkar sina liv och sin vardag. De är väl informerade om hur de kan ha inflytande över sin

livssituation. Analyser av resursfördelningen görs utifrån könsuppdelad statistik.

- Får resurser fördelade jämställt och analyser av resursfördelningen görs utifrån könsuppdelad statistik.

Flickor och pojkar:

- Som är föremål för en insats har, genom förvaltningens samarbete med skola och externa samverkanspartners, jämlika förutsättningar för god utveckling och uppväxt. Insatser till familjer är beprövade och evidensbaserade. Insatser undanröjer riskfaktorer och stärker de skyddsfaktorer som finns.
- Har jämlika förutsättningar för en god uppväxt genom de föräldrastödsprogram som erbjuds. Insatserna anpassas utifrån familjers olika förutsättningar och levnadsvillkor.
- Som är placerade eller lever i familjer med våld, missbruk eller psykisk ohälsa uppmärksammas särskilt. Flickor och pojkar skyddas, har en trygg uppväxt och påverkar sin vardag. Skolgången säkras genom bland annat arbetet med SkolFam samtidigt som familjehemsvården fortsätter att utvecklas.
- Görs hörda vid beslut och bedömningar. Deras livssituation och villkor tas tillvara vid myndighetsutövningen. Barnrättsperspektivet är förstärkt och genomsyrar alla verksamheter.
- Möts av fältassistenter på de platser där ungdomarna vistas. Fältverksamheten utvecklas under året. Projektet med PPSS (pilotprojektet skola socialtjänst) fortsätter i samarbete med socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

Övrigt:

- Unga vuxnas organisering stärks med särskilt fokus på jämställdhetsfrågor, antirasism och normkritik.
- Unga som deltar i grupper som utövar våldsbejakande extremism och deras anhöriga uppmärksammas och får rätt stöd och hjälp.
- Arbetet med etableringen av Familjecentral fortsätter. Förvaltningen genomför hembesöksprogram tillsammans med landstinget. (LUP)
- Socialtjänsten besöker alla förskolor i stadsdelsnämndsområdet för att informera personalen om anmälningsskyldigheten och hur handläggningen efter att en anmälan inkommit till socialtjänsten går till.
- Den könsuppdelade statistiken synliggör en tydlig skillnad mellan kvinnor och män vad gäller andel avslutade insatser enligt plan inom missbruk. Kvinnorna avbryter sina insatser i förtid i mycket större utsträckning medan männen avslutar dem enligt plan. Orsakerna till detta kommer att analyseras i syfte att hitta arbetssätt och/eller åtgärder som säkerställer att kvinnor och män ges samma möjligheter till de insatser som erbjuds.

Förväntat resultat

Minst 28 % av insatserna för vuxna med missbruksproblematik avslutas enligt plan
Minst 35 deltagare har genomfört föräldrautbildningen Alla Barn i Centrum (ABC)

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel barn som varit aktuella i BIR (barn i riskzon) och som inte anmäls till socialtjänsten.	100 %		År
♀ Antal deltagare som genomfört föräldrautbildningen Alla Barn i Centrum (ABC)	35		År
♀ Antal deltagare som genomfört föräldrautbildningen KOMET	12		År
Vräkta hushåll med barn	0		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Barn till vårdnadshavare med missbruksproblematik som är aktuella på socialtjänsten erbjuds stödgrupper.	2017-01-01	2017-12-31
Fältverksamheten utvecklas och fältassistenter besöker de platser ungdomar vistas på.	2017-01-01	2017-12-31
Socialtjänsten besöker alla förskolor i stadsdelsnämndens område för att informera personalen om anmälningskyldigheten och hur handläggningen efter att en anmälan inkommit till socialtjänsten går till.	2017-01-01	2017-12-31
Socialtjänsten ska öka kunskaperna hos medarbetarna om hemlöshet.	2017-01-01	2017-12-31
Ungas organisering stärks kring kunskaper om mänskliga rättigheter, antirasism, genus, normkritik och feminism bland flickor och pojkar samt anställda i fritidsverksamheten.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

Invånarna i Skärholmens stadsdelsnämndsområde upplever att det är välskött och tryggt. De har inflytande över hur närmiljön utvecklas och vet hur de kan påverka. Områdets offentliga rum och centrummiljöer är välkomnande, levande och av hög kvalitet. Parker och grönområden är inspirerande, inbjudande, tillgängliga och har ett brett och jämställt utbud av funktioner. Invånare i Skärholmen känner till det samhällsvägläddande och uppsökande arbete som görs för att minska klyftorna i samhället och upplever på sikt att tryggheten ökar när investeringar i den fysiska miljön genomförs och nya bostäder byggs, med särskilt fokus på Vårberg.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♣ Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	100 %	100 %	År
♣ Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	52 %	75 %	År
♣ Stockholmarnas nöjdhet med rent och städlat	60 %	69 %	År
♣ Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	63 %	69 %	År

Nämndmål:

Flickor, pojkar, kvinnor och män är trygga och områdets offentliga rum är levande, välskötta och av hög kvalitet

Beskrivning

Flickor, pojkar, kvinnor och män:

- Upplever att stadsdelsnämndsområdet är välskött och tryggt. Föreningar och skolor som vill engagera sig i en ren och vacker utemiljö erbjuds att adoptera ett område. (LUP)
- Har inflytande över hur deras närmiljö utvecklas och vet hur de kan påverka. Inom områden som lämpar sig för deltagandeprocesser sker medborgardialoger och möjligheten till medborgarbudget och genusbudgetering prövas.
- Har tillgång till offentliga rum och centrummiljöer som är välkomnande, levande och av hög kvalitet samt parker och grönområden som är inspirerande, inbjudande, tillgängliga, har god belysning och ett brett och jämställt utbud. Utbudet av platser för stadsodling ökar, fler fruktträd och bärbuskar planteras som ett trevligt inslag i parkerna ökar.
- Känner till det samhällsvägläddande och uppsökande arbete som görs för att minska klyftorna i samhället. De bemöts med respekt och det förekommer inte diskriminering utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion, eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
- Upplever på sikt att tryggheten ökar när investering i den fysiska miljön genomförts och nya bostäder byggs med särskilt fokus på Vårberg. Satsningen på medborgarvårdar i Vårberg fortsätter. Jämlika deltagandeprocesser främjas genom uppsökande verksamhet så att staden kan ta tillvara den kraft som finns i lokalsamhället och arbeta tillsammans med civilsamhället. (LUP)

Övrigt:

- Det brottsförebyggande arbetet sker i samverkan med föreningar, polisen, fastighetsägare och andra lokala aktörer. Ett samverkansavtal ingås med polisen. Förebyggande åtgärder mot gatuvåld, sexuella trakasserier och organiserad brottslighet vidtas särskilt. Feriearbetande ungdomar får under sin arbetsperiod föreläsning och samtal kring diskriminering, genus, normkritik och antirasism.
- En jämställd resursfördelning ligger till grund för utvecklingen av motions- och friluftaktiviteter i parker och grönområden. Den barnkonsekvensanalys som gjorts inom ramen för Fokus Skärholmen och som gäller hela området, visar skillnader i flickors och pojkars upplevelse av trygghet i offentlig miljö samt skillnader i hur parker används och lockar barnen till aktivitet. Arbetet fortsätter med en djupare analys av orsakerna och möjliga åtgärder redovisas under 2017.

Förväntat resultat

100 % av åtgärderna inom ramen för risk-och sårbarhetsanalys (RSA) är genomförda
 52 % upplever trygghet i den stadsdel där man bor
 60 % är nöjda med renhållning och städning
 63 % är nöjda med skötsel av park- och grönområden
 Fyra föreningar har adopterat ett städområde
 Tre parkprojekt genomförs genom medborgardialog, medborgarbudget och/eller genusbudgetering

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal föreningar som adopterat ett städområde. (LUP)	4		År
Antal parkprojekt där medborgardialog, medborgarbudget och/eller genusbudgetering genomförs. (LUP)	3		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Det preventiva ANDT-arbetet (AlkoholNarkotikaDopingTobak) sker i enlighet med socialförvaltningens årshjul för extern kommunikation.	2017-01-01	2017-12-31
En samverkansöverenskommelse ingås med polisen.	2017-01-01	2017-12-31
Förbättrad samverkan mellan stadens preventionssamordnare och chefer ger en ökad samsyn kring stadens preventionsarbete.	2017-01-01	2017-12-31
Föreningar och skolor som vill engagera sig i en ren och vacker utemiljö erbjuds att adoptera ett område. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen bidrar till stadsbyggnadsprocessen av nya bostäder, Fokus Skärholmen, med kunskap om trivsel och trygghetsaspekter ur ett lokalt perspektiv. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen bistår trafikkontoret i arbetet med att genomföra konceptet "Levande Stockholm" i stadsdelsnämndsområdet. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen tar fram en handlingsplan mot våldsbejakande extremism som en del i det våldspreventiva arbetet.	2017-01-01	2017-12-31
Kulturnärvaron ökar genom kulturhändelser som erbjuds i Värbergs centrum. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Medborgardialoger utförs i tre parkprojekt av olika omfattning och möjligheten till medborgarbudget och genusbudgetering prövas. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Medborgarvårdarna i Värberg ökar engagemanget bland de boende och stärker kommunikationen mellan de boende och förvaltningens verksamheter.	2017-01-01	2017-12-31
Rådet för funktionshinderfrågor i Skärholmen och Brottsförebyggande rådet i Skärholmen samarbetar för att utreda orsaker till och ta fram åtgärdsförslag för att förebygga otrygghet i närområdet för personer med funktionsnedsättning.	2017-01-01	2017-12-31
Trygghetsskapande och brottsförebyggande aktiviteter i det lokala utvecklingsprogrammet och samverkansöverenskommelsen genomförs i samverkan med polisen och andra aktörer. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

Inom ramen för stadsbyggnadsprojektet Fokus Skärholmen planeras 4 000 nya bostäder i Skärholmens stadsdelsnämnds område fram till år 2018. Förvaltningen bidrar med det lokala perspektivet med målsättningen att över tid skapa en socialt hållbar och levande stadsmiljö för

samtliga invånare. Samtliga bostadsexploateringsprojekt ska prövas för lägenheter för särskilt boende. Invånarna upplever att de har inflytande och vet hur de kan vara med och påverka stadsbyggnadsprocessen.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0	tas fram av nämnden	År
 Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	25	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Bostadsbyggandet bidrar till jämlika levnadsförutsättningar för kvinnor och män, oavsett funktionalitet och ålder

Beskrivning

Kvinnor och män:

- Som är äldre har ett flexibelt, tillgängligt, hemlikt, inspirerande och tryggt boende.
- Inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri har ett boende utifrån sitt behov.
- Har inflytande över sin närmiljö och vet hur de kan påverka stadsbyggnadsprocessen.
- Genom nya stadsövergripande samverkansmodeller kompletteras områdesplaneringen i stadsbyggnadsprojektet Fokus Skärholmen med det lokala perspektivet för en levande stadsmiljö med offentliga miljöer med fler användningsområden än idag, för befintliga och nya invånare, utifrån ett barn- och jämställdhetsperspektiv. (LUP)

Förväntat resultat

25 påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)

100% av bostadsexploateringsprojekten i området har prövats för lägenheter för särskilt boende

Två platser i offentlig miljö utreds för fler användningsområden i form av till exempel föreningsliv, spontanidrott, föreningsidrott och kultur

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel bostadsexploateringsprojekt där förvaltningen prövat om projekten kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende	100 %		År
Antalet platser i offentlig miljö där planering för fler användningsområden i form av till exempel föreningsliv, spontanidrott, föreningsidrott och kultur påbörjas under året. (LUP)	2		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En paraplyorganisation för föreningslivet etablerar sig och har lokaler. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen bistår stadsbyggnadskontoret i arbetet med att utreda och analysera tyngdpunkters och stråks styrkor och svagheter utifrån ett stadsbyggnadsperspektiv. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen bistår äldrenämnden i den kostnadsanalys som görs av den för äldre föreslagna boendeformen Trygghetsboende med aktivitetscentra.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen deltar i planeringen av platser i offentlig miljö där flera funktioner i form av till exempel föreningsliv, spontanidrott, föreningsidrott och kultur finns samlade. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen genomför workshop/dialog i samarbete med rådet för funktionshinderfrågor och boende i stadsdelsförvaltningens egen regi verksamheter kring framtidens LSS-boende.	2017-01-01	2017-12-31
I samarbete med Micasa påbörjas planering för vård- och omsorgsboende med inriktning på färdigställande 2024 enligt stadens äldreboendeplan. Planeringen utgår ifrån de äldres behov av flexibla boendelösningar samt en hemlik och tillgänglig boendemiljö.	2017-01-01	2017-12-31
Som komplement till gruppboenden möjliggörs lösningar utifrån brukarens situation och behov, till exempel genom eget boende. Möjligheterna till detta utreds genom kartläggning av behovet hos personer som bor i gruppboende enligt LSS.	2017-01-01	2017-12-31
Stadsdelsförvaltningen samverkar med rådet för funktionshinderfrågor kring framtidens LSS-bostäder.	2015-01-01	2017-12-31
Utredning påbörjas för möjligheten till en 4H-gård i området. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

Flickor, pojkar, kvinnor och män har, oavsett förutsättningar, möjlighet till en meningsfull fritid och kunskap om vilket utbud som erbjuds inom förvaltningens verksamheter. Utbudet för unga attraherar flickor och pojkar med ett särskilt fokus på flickors önskemål samt unga med funktionsnedsättning. En viktig satsning i det lokala utvecklingsprogrammet är ungas engagemang i kultur och fritid, där samarbetet med kultur- och idrottsförvaltningen fortsätter.

Det är lätt att använda spontanidrottsplatser inom stadsdelsnämndsområdet och ett motionsspår i tätbebyggd miljö färdigställs för att kvinnor ska kunna motionera på ett tryggare sätt. De som besöker områdets mötesplatser, parklekar och träffpunkter får möjlighet att ta del av professionella kulturupplevelser utifrån sina intressen.

Ungas organisering stärks för att öka kunskaperna om mänskliga rättigheter, antirasism, genus, normkritik och feminism ökar bland flickor och pojkar. En kunskapsökning inom dessa områden genomförs även för anställda i fritidsverksamheten.

Utvecklingen av det lokala kulturarbetet fortsätter med kultursekreteraren som samordnande funktion,

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	75 %	78 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fördela demokratistöd till organisationer som arbetar med lokalt demokratiarbete (1.5)	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Det finns ett utvecklat och varierat utbud av fritidsaktiviteter för flickor, pojkar kvinnor och män

Beskrivning

Flickor, pojkar, kvinnor och män:

- Har, oavsett förutsättningar, möjlighet till en meningsfull fritid och kunskap om vilket utbud som erbjuds inom förvaltningens verksamheter. Utbudet för unga attraherar flickor och pojkar med ett särskilt fokus på flickors önskemål och behov. (LUP)
- Har lätt att använda spontanidrottsplatser där fler unga nyttjar möjligheten till idrottande. De fungerar som mötesplatser för barn och unga där ett jämställt och jämlikt idrottande kan utövas. Ett demokratiskt förhållningssätt liksom den sociala hållbarhetskommisionens arbete är en del av planeringsprocessen av nya parker och spontanidrottsplatser. (LUP)
- Med funktionsnedsättning erbjuds riktade insatser inom förvaltningens verksamheter utifrån deras behov och levnadsmönster. Under loven finns möjlighet att ta del av riktade aktiviteter utifrån egna önskemål.
- Som besöker mötesplatser, parklekar och träffpunkter får möjlighet att ta del av professionella kulturupplevelser utifrån sina intressen.
- Har möjligheten till god kontakt med beslutsfattare.
- Behov av lek och rörelse ligger till grund för utvecklingen av motions- och friluftaktiviteter i parker och grönområden.
- Har möjlighet att motionera i en trygg miljö. Ett motionsspår i tätbebyggd miljö färdigställs i stadsdelsnämndsområdet kvinnor ska kunna motionera på ett tryggare sätt.
- Har inflytande över sin närmiljö samt vid samhällsplanering och vet hur de kan påverka. Inom områden som väl lämpar sig för deltagandeprocesser sker medborgardialoger och möjligheten till medborgarbudget prövas. Nya parkutvecklingsprojekt genusbudgeteras där så är lämpligt. (LUP)

Övrigt:

- Fritidsverksamheten har ett utvecklat jämställdhetsarbete och unga HBTQ-personer känner sig välkomna.

- Ett varierat utbud av aktiviteter erbjuds på Ekens öppna aktivitetscenter. Möjligheter till Ipad-kurser på andra språk än finska och svenska utreds.
- Samarbete med civilsamhället fortsätter. Demokratisamordnarens uppdrag leder till att föreningar får stöd och att deras kraft tas tillvara. Förvaltningen stödjer arbetet för att etablera föreningsdrivna samlingslokaler. (LUP)
- Den könsuppdelade statistiken visar en skillnad mellan huruvida flickor och pojkar känner till hur de kan vara med och påverka de fritidsaktiviteter som erbjuds. Pojkarna har större kännedom än flickorna på parklekar, mötesplatser och träffpunkter. Fritidsverksamheten analyserar orsakerna till resultatet, utifrån det tas åtgärder fram för att utjämna skillnaderna.

Förväntat resultat

75 % av ungdomar (10-17 år) upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter.

85 % av besökarna av fritidsverksamheten känner till hur de kan vara med och påverka vilka aktiviteter som erbjuds

Minst 95 % av besökarna vid Ekens öppna aktivitetscenter är nöjda med utbudet av aktiviteter.

Ett motionsspår i tätbebyggd miljö färdigställs

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel besökare av fritidsverksamheten som känner till hur de kan vara med och påverka vilka aktiviteter som erbjuds	85 %		År
♀ Andel personal i fritidsverksamheten som har kompetens inom genus och normkritik	85 %		År
♀ Andel vid Ekens öppna aktivitetscenter som är nöjda med utbudet av aktiviteter	95 %		År
Antal färdigställda motionsspår i tätbebyggd miljö.	1		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fler lokala föreningar får föreningsstöd till kulturprogram och annan verksamhet.	2017-01-01	2017-12-31
Fokusgrupper med unga tjejer genomförs i planeringsprocessen av nya parker och spontanidrottsplatser.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen bistår Idrottsförvaltningen i att ta fram arbetsätt för hur aktiviteter för flickor och kvinnor kan prioriteras i planeringen. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen bistår idrottsförvaltningen och kulturförvaltningen i arbetet med att ta fram en modell om behovet av lokaler för kultur- och idrottsverksamhet drivna av fria aktörer. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen erbjuder flickor och pojkar med funktionsnedsättning aktiviteter.	2015-01-01	2017-12-31
Förvaltningen genomför kommunikationsinsatser särskilt riktade till personer med funktionsnedsättning, barn, flickor och hbtq-personer för att öka kännedomen om utbudet av fritids- och kulturaktiviteter i området.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen samarbetar med idrottsförvaltningen för att flickor och pojkar ska öka sitt engagemang i olika idrottsaktiviteter.(LUP)	2017-01-01	2017-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
På Ekens öppna aktivitetscenter utreds möjligheter till Ipad-kurser på andra språk än finska och svenska.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Verksamheterna inom förvaltningens regi erbjuder kultur och eget skapande där det lokala kulturlivet främjas och speglar den mångfald av erfarenheter som finns i stadsdelsnämndsområdet såväl som i staden. Utvecklingen av det lokala kulturarbetet fortsätter med kultursekreteraren som samordnande funktion.

Fler flickor och pojkar uppmuntras till fysisk aktivitet genom musik och rörelse där egna intressen och behov styr utbudet av olika former av kultur, eget skapande och kulturevenemang, bland annat med El Sistema. Utbudet av kulturaktiviteter för personer med funktionsnedsättning ökar utifrån deras behov och önskemål.

Samarbetet med kultur- och idrottsförvaltningen ökar genom planering och genomförande av gemensamma aktiviteter.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	75 %	73 %	År

Nämndmål:

Flickor, pojkar, kvinnor och män har nära till kultur och eget skapande

Beskrivning

Flickor, pojkar, kvinnor och män:

- Har nära till kultur och eget skapande i förskolor, öppna förskolor, parklekar, fritidsgårdar och olika boendeformer i förvaltningens regi. Det lokala kulturlivet främjas och speglar den mångfald av erfarenheter som finns i stadsdelsnämndsområdet såväl som i staden. Utbudet av aktörer som anlitas genom förvaltningen är jämställt.

Flickor och pojkar:

- Uppmuntras till fysisk aktivitet genom musik, bland annat El Sistema, och rörelse på förskolor, öppna förskolor, parklekar och fritidsgårdar. (LUP)
- Med egna intressen och behov styr utbudet av olika former av kultur, eget skapande och kulturevenemang i förskolan och i fritidsverksamheten. Utbudet av kulturaktiviteter för personer med funktionsnedsättning ökar utifrån deras behov och önskemål.
- Alla barn i stadsdelsnämndsområdet erbjuds professionella kostnadsfria kulturevenemang. Samtliga parklekar, mötesplatser, och träffpunkter erbjuder professionella kulturupplevelser utifrån besökarnas intressen. Flickor och pojkar känner sig trygga i samtliga kulturevenemang och möts med respekt utifrån mänskliga rättigheter. Verksamheterna är fria från diskriminering.

Övrigt:

- Samarbetet med kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen ökar genom planering och genomförande av gemensamma aktiviteter. (LUP)
- Utvecklingen av det lokala kulturarbetet fortsätter med Kultursekreteraren som samordnande funktion.
- Den könsuppdelade statistiken visar en liten skillnad mellan vårdnadshavarnas nöjdhet om förskolans kulturutbud. Skillnaden är liten men pojkarnas vårdnadshavare är mer nöjda än flickornas. Resultatet analyseras vidare inom varje förskola för att utjämna eventuella skillnader.

Förväntat resultat

75 % av ungdomar (10-17 år) upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter
 80 % av vårdnadshavarna är nöjda med förskolans kulturutbud

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel vårdnadshavare som upplever att barnen på förskolan får ta del av olika sorters kulturutbud	80 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Flickor och pojkar i stadsdelsnämndsområdet har tillgång till professionell kultur och eget skapande, samt inflytande och delaktighet i kulturlivet	2016-01-01	2017-12-31
För att fler flickor och pojkar ska få ett ökat intresse och kunskap om kulturutbudet samarbetar förvaltningen med kulturförvaltningen. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen tar fram en handlingsplan som redogör för hur målen inom Kultur i ögonhöjd kommer att uppnås.	2016-01-01	2017-06-30
Kultursekreterarens uppdrag synliggörs i verksamheterna	2017-01-01	2017-12-31
Samtliga mötesplatser, parklekar och träffpunkter inom stadsdelsnämndsområdet erbjuder professionella kulturupplevelser för sina besökare	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

Kvinnor och män inom äldreomsorgen har en omsorg av god kvalitet och känner sig trygga. De upplever att de får gott bemötande av nämndens alla verksamheter och möts av kompetenta medarbetare. Äldre på Sätra vård- och omsorgsboende får regelbundna utevistelser samt möjlighet till dagsutflykter under hela året och särskilt på sommaren. Måltiderna för de äldre är en trevlig stund på dagen och de erbjuds vällagad och näringsrik mat. Både män och kvinnor vet hur de kan framföra synpunkter och klagomål.

Äldre upplever att de kan vara med och påverka sin vardag och har goda möjligheter till social gemenskap. Inom hemtjänsten finns en stor handlingsfrihet så att den äldre får

beviljade insatser anpassade utifrån dagsaktuella behov och önskemål. Hög personalkontinuitet inom hemtjänsten är en viktig satsning för de äldre.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	81 %	71 %	År
 Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i äldreomsorgen	84 %	84 %	År
 Andel personer som får en daglig utevistelse - vård- och omsorgsboende	80 %	55 %	År
 Andel trygga omsorgstagare i äldreomsorgen	83 %	83 %	År
 Andelen nöjda omsorgstagare äldreomsorgen	84 %	84 %	År
 Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	10	Max 10 personer	År

Nämndmål:

Kvinnor och män får en trygg äldreomsorg av god kvalitet

Beskrivning

Kvinnor och män:

- Har en omsorg av god kvalitet och känner sig trygga. De upplever att de får ett gott bemötande i kontakten med nämndens olika verksamheter utifrån mänskliga rättigheter. De förekommer igen diskriminering oavsett, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Inom hemtjänsten upplever äldre att de inte behöver ta emot hjälp av för många medarbetare.
- I våra verksamheter är väl informerade om hur de kan delta i och påverka sin vardag. Inom hemtjänsten finns en stor handlingsfrihet så att den äldre får beviljade insatser anpassade utifrån dagsaktuella behov och önskemål.
- Möts av kompetenta medarbetare som har kunskap om hur våld kan upptäckas i nära relationer och vilka åtgärder som kan vidtas.
- Lämnar i lika stor utsträckning synpunkter på sin äldreomsorg.
- På Sätra vård- och omsorgsboende får regelbundna utevistelser samt möjlighet till dagsutflykter under hela året och särskilt under sommaren. Verksamhetens inne- och utemiljö är tillgänglig oavsett funktionalitet.
- På Sätra vård- och omsorgsboende tycker att måltiderna är trevliga stunder på dagen. Maten som serveras bestäms i samråd med de äldre. De äldre erbjuds vällagad och näringsrik mat med hög andel ekologiskt innehåll.

- Har goda möjligheter till social gemenskap. Det finns sociala träffpunkter för äldre i stadsdelsnämndsområdet som erbjuder ett varierat och mångkulturellt innehåll oavsett kön och bakgrund.
- Biståndsbedöms utifrån sina individuella behov och förutsättningar och fördelningen av resurser är lika, oavsett kön. Analyser av resursfördelningen görs utifrån könsuppdelad statistik.
- Som får avslag på sin ansökan om särskilt boende får sina behov tillgodosedda genom andra insatser.
- Har anhöriga som ges stöd ur ett jämställdhetsperspektiv.

Övrigt:

- Verksamheterna har kontakt med aktörer inom den ideella/idéburna sektorn och inspireras av andra i arbetet med utveckling av verksamheten.
- Den könsuppdelade statistiken visar en skillnad mellan kvinnor och män när det handlar om kunskapen vart man ska vända sig om man vill framföra synpunkter eller klagomål på sitt äldreboende eller sin hemtjänst. Män vet i mindre utsträckning vart de ska vända sig med sina synpunkter eller klagomål än kvinnor. Arbetet fortsätter med en djupare analys av orsakerna till resultatet och utifrån det tas åtgärder fram för att utjämna skillnaderna.

Förväntat resultat

84 % av omsorgstagarna i äldreomsorgen är nöjda
 83 % av omsorgstagarna i äldreomsorgen är trygga

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel äldre i kommunala hemtjänsten som vet vart de ska vända sig om de vill framföra synpunkter eller klagomål på hemtjänsten	58 %		År
♀ Andel äldre inom kommunala hemtjänsten som upplever att de känner förtroende för personalen	83 %		År
♀ Andel äldre med hemtjänst som anser att beslutet motsvarar behovet	53 %		År
♀ Andel äldre på Sättra vård- och omsorgsboende som tycker att möjligheten att komma utomhus är bra	80 %		År
Andel äldre på Sättra vård- och omsorgsboende som upplever att de har förtroende för personalen	97 %		År
♀ Andel äldre på Sättra vård- och omsorgsboende som vet vart de ska vända sig om de vill framföra synpunkter och klagomål på äldreboendet	46 %		År
♀ Andel äldre på Sättra vård- och omsorgsboende som är nöjda med de aktiviteter som erbjuds	71 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
-----------	------------	-----------

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ett informationsmaterial om brukares och anhörigas olika möjligheter att lämna synpunkter och klagomål skickas ut till berörda i början av året	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen bevakar att leverantören av färdiglagade måltider uppfyller Stockholms stads riktlinjer för andel ekologiskt innehåll i samband med förlängning av avtalet	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen söker medel från kompetensutvecklingsstatsningen för kompetenshöjning i svenska språket, samt för medarbetare i hemtjänsten för ökad kunskap kring kost och måltid sett ur ett normkritiskt perspektiv.	2017-01-01	2017-12-31
Information om anhörigkonsulent lämnas i alla ärenden.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Nämnden bidrar till ett klimatsmart Stockholm genom att systematiskt minska verksamhetens energianvändning och att resor i tjänst sker miljövänligt. Förvaltningens verksamheter väljer drivmedel och fordon som ger lägre luftföroreningar. Ekologiska livsmedel ökar och användningen av kemikalier minskar i de egna verksamheterna. Sortering förbättras och arbetssätt för att undvika onödiga förpackningar, engångsmaterial och matsvinn inom förvaltningens verksamheter implementeras.

Grönområdena sköts på ett sätt som gynnar rekreation och biologisk mångfald och tar vara på de nyttor som naturen kan ge och som gör staden både friskare och tåligare, så kallade ekosystemtjänster. Områdets gröna kvaliteter stärks i enlighet med riktlinjer i planeringsunderlaget Grönare Stockholm, stadens miljöprogram, översiktsplan samt utifrån ett barn- och jämställdhetsperspektiv. Sätterskogens naturreservat är tillgängligt och har attraktiva målpunkter, samtidigt som ekologiska värden och jämställda möjligheter till rekreation stärks.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

Vid nybyggnation av förskolor certifieras dessa med Miljöbyggnad och bergvärme eller genom att fjärrvärme installeras. Tariffoptimering genomförs för att kostnadseffektivisera. Förvaltningen bidrar till minskad klimatpåverkan genom effektiviserad energianvändning samt genom att växla över till ökad användning av förnybar energi.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Köpt energi (GWh)	1,25 GWh	1835 GWh	År

Nämndmål:

Nämndens energianvändning är hållbar

Beskrivning

- Förvaltningens verksamheter bidrar till minskad klimatpåverkan, effektiviserad energianvändning och växlar över till ökad användning av förnybar energi.

Förväntat resultat

Köpt energi minskar till 1,25 GWh

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen bevakar att vid all nybyggnation ska förskolor certifieras med Miljöbyggnad, lägst med nivå silver.	2017-01-01	2017-12-31
Tariffoptimering genomförs i syfte att välja det mest kostnadseffektiva abonnemang i de verksamheter där tidigare undersökning har visat att det är gynnsamt.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

Verksamhetens energianvändning minskar systematiskt och resor i tjänst sker miljövänligt genom att kollektivtrafik och cykel väljs i första hand. Förvaltningens verksamheter väljer drivmedel och fordon som ger lägre luftföroreningar.

Det ska vara lätt att ta sig fram med cykel i stadsdelsnämndens område. Förvaltningen ansöker om medel för att investera i elcyklar för personal och utreder förutsättningarna för pumpstationer för cykel i parkmiljö.

Nämndmål:

Nämndens transporter är miljöanpassade

Beskrivning

- Förvaltningens verksamheter väljer drivmedel och fordon som ger lägre luftföroreningar.
- Förvaltningens medarbetare väljer i första hand miljövänliga transportsätt så som kollektivtrafik och cykel.
- Det är lätt att ta sig fram med cykel i området.
- Resor i tjänst sker miljövänligt genom att kollektivtrafik och cykel väljs i första hand.

Förväntat resultat

På två sträckor eller platser inom området förbättras möjligheten att cykla.

Pumpstationer för cykel är tillgängligt i parkmiljö.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal sträckor eller platser inom området där förvaltningen genomför insatser som förbättrar möjligheten att cykla.	2		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ansöker om klimatinvesteringsmedel för att bygga pumpstationer på parkmark, för klimatvänliga transportsätt (cykel, barnvagnar, m.m.)	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen ansöker om klimatinvesteringsmedel för att köpa in elcyklar så att medarbetare ska kunna transportera sig på ett miljövänligt sätt inom området.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

Stadsdelsnämndsområdets grönområden sköts på ett sätt som gynnar rekreation och biologisk mångfald. Sätterskogens naturreservat är tillgängligt och har attraktiva målpunkter, samtidigt som ekologiska värden och möjligheter till rekreation stärks utifrån ett barn- och jämställdhetsperspektiv.

Förvaltningen deltar som pilotstadsdel i miljöförvaltningens förstudie ”Effektivare miljöövervakning av stadens natur” och utvecklar arbetsätt för ekologiska förstärkningsåtgärder och mätmetoder för ekosystemtjänster samt i pilotprojekt för ytlig dagvattenhantering som också tillför mervärden för stadsmiljön så som ökad attraktivitet, upplevd trygghet och social hållbarhet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholm Vatten AB och stadsdelsnämnderna Skärholmen och Norrmalm initiera och genomföra pilotprojekt för ytlig dagvattenhantering som också tillför mervärden för stadsmiljön som ökar attraktivitet, upplevd trygghet och social hållbarhet.	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Ekosystemtjänster i park- och naturområden bidrar till en god livsmiljö

Beskrivning

- Stadsdelsnämndsområdets grönområden sköts på ett sätt som gynnar rekreation och biologisk mångfald och tar vara på de nyttor som naturen kan ge och som gör staden både friskare och tåligare, så kallade ekosystemtjänster. Områdets gröna kvaliteter stärks i enlighet med riktlinjer i planeringsunderlaget Grönare Stockholm, stadens miljöprogram och översiktsplanen.

- Flickor och pojkar, kvinnor och män har nära att utnyttja grönskan och vattnet genom att Sätterskogens naturreservat är tillgängligt och har attraktiva målpunkter, samtidigt som ekologiska värden och möjligheter till rekreation stärks utifrån ett barn- och jämställdhetsperspektiv.

Förväntat resultat

95 % av strandbaden har bra vattenkvalitet enligt miljöförvaltningens mätningar

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel mätillfällen av strandbadens vattenkvalitet som visar på bra vattenkvalitet.	95 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
För ökad biologisk mångfald och rekreation stärks skötseln ytterligare av särskilt utpekade gräsytor i stadsdelsnämndsområdet som ytor för slätter.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen ansöker om 1,5 mnkr för att säkerställa en fortsatt ändamålsenlig skötsel av Sätterskogens naturreservat.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen deltar som pilotstadsdel i miljöförvaltningens förstudie	2017-01-01	2017-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
"Effektivare miljöövervakning av stadens natur" och utvecklar arbetssätt för ekologiska förstärkningsåtgärder och mätmetoder för ekosystemtjänster.		

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

Sortering förbättras och arbetssätt för att undvika onödiga förpackningar, engångsmaterial och matsvinn inom förvaltningens verksamheter implementeras. Rutiner för kontroll av vilket farligt avfall som uppstår inom den egna verksamheten samt korrekt hantering av dessa säkerställs.

Nämndmål:

Avfallshandlingen inom nämndens verksamheter är miljövänlig och resurseffektiv

Beskrivning

- Förvaltningens verksamheter bidrar till minskat avfall och möjligheten att återvinna och sopsortera ökar. Återvinningen och insamlingen av matavfall ökar och matsvinnet i verksamheterna minskar. Matavfall sorteras ut för biologisk behandling

Förväntat resultat

100 % av förvaltningens enheter har implementerat minst ett nytt arbetssätt för att minska uppkomsten av avfall

100 % av förvaltningens enheter, där så är möjligt, har infört sortering av förpackningar

76 % av förskolorna sorterar matavfall för biologisk behandling

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel enheter som har implementerat minst ett nytt arbetssätt för att minska uppkomsten av avfall.	100 %		År
Andel enheter som, där så är möjligt, har infört sortering av förpackningar	100 %		År
Andel förskolor som sorterar matavfall för biologisk behandling	76 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningens verksamheter med tillagningskök sorterar där så är möjligt ut matavfall för biologisk behandling.	2017-01-01	2017-12-31
Möjligheterna till sortering av förpackningar (plast, kartong/well, färgat glas, ofärgat glas, metall) samt tidningar införs på de enheter där det är möjligt.	2016-04-28	2017-12-31
Nya arbetssätt för att minska uppkomsten av avfall, t.ex. att undvika onödiga förpackningar och emballage, undvika engångsmaterial samt minska matsvinn genom planerade måltidsinköp införs på alla enheter	2016-04-28	2017-12-31
Nämndens enheter arbetar vidare med att ta fram rutiner för att ha kontroll på vilket farligt avfall som uppstår inom den egna verksamheten och förvissa sig om att egen hantering, borttransport och omhändertagande sker på ett korrekt sätt.	2016-04-28	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

Ekologiska livsmedel ökar och användningen av kemikalier minskar i förvaltningens egna verksamheter. Flickor och pojkar på förskolorna görs delaktiga i rensningen av leksaker och material som inte är kemikaliesmarta. Vid nybyggnation av förskolor och vid upphandling finns rutiner för att säkerställa giftfria material.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %	95%	År
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	75 %	75%	År
 Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	35 %	40%	År

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är giftfria

Beskrivning

- Förskolorna fortsätter att arbeta för en giftfri förskola. Flickor och pojkar görs delaktiga i rensningen av leksaker och material som inte är kemikaliesmarta.
- Barnen görs delaktiga i vilken mat som serveras genom matråd tillsammans med förskolornas kokkar. Vegetariska måltider serveras i förskolorna och kunskapen om klimatsmart matlagning ökar.
- Förskolorna ansöker om att erhålla Skolverkets utmärkelse ”Skola för hållbar utveckling” som handlar om att lärandet för hållbar utveckling är en aktiv del av förskolans pedagogiska arbete.
- Ekologiska livsmedel ökar och användningen av kemikalier minskar i förvaltningens egna verksamheter.
- Invånare och företag får ökad kunskap om minskad kemikalieanvändning.

Förväntat resultat

100 % av förskolorna har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola
35 % av andel inköpta måltider och livsmedel i staden är ekologiska, i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel
75% av bygg- och anläggningsentreprenader som avslutas uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna ansöker om att erhålla Skolverkets utmärkelse "Skola för hållbar utveckling"	2017-01-01	2017-12-31
Förskolorna och de öppna förskolorna fortsätter arbetet med att minska skadliga kemikalier i barnens miljö	2015-01-01	2017-12-31
Förvaltningen ansluter sig till kemikalierregistreringssystemet när det finns tillgängligt, för att underlätta arbetet med att minska användningen av märkningspliktiga kemiska produkter/utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen	2016-04-28	2017-12-31
Förvaltningen söker medel för genomförandet av vägledningen Kemikaliesmart förskola	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen tar fram rutiner för att vid upphandling av varor inom stadsdelsförvaltningens verksamheter begära in information om innehåll av ämnen på EU:s kandidatförteckning och sammanställa denna till kemikaliecentrum.	2016-04-28	2017-12-31
Samtliga förskolors medarbetare genomför webbutbildningen inom kemikaliesmart förskola	2017-01-01	2017-12-31
Vid om- eller utbyggnad av förskolor ställer förvaltningen krav på att fastighetsägare prioriterar att ta bort byggmaterial som innehåller skadliga kemikalier	2016-04-28	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

Genom att bevaka tekniska eller andra lösningar som bidrar både till en bättre inomhusmiljö och lägre eller lika energianvändning säkerställs att inomhusmiljön i förvaltningens lokaler förbättras löpande.

Nämndmål:

Inomhusmiljön i nämndens verksamhetslokaler är sund.

Beskrivning

- Förvaltningen bedriver sin verksamhet i lokaler där inomhusmiljön är av god kvalitet.
- När åtgärder vidtas för att förbättra inomhusmiljön bevakas att tekniska lösningar som bidrar både till en bättre inomhusmiljö och lägre eller lika energianvändning eftersträvas.

Förväntat resultat

En mätning av inomhusmiljön är genomförd i fastigheten på Bodholmsplan 2

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Nämnden bidrar till att kommunfullmäktiges mål om ett ekonomiskt hållbart Stockholm nås genom att verksamheterna bedrivs med fokus på att inrymmas inom tilldelad budgetram. Tillgängliga resurser ska användas på bästa sätt och skapa ett värde för brukarna. Nämnden följer ekonomin och kvalitet på verksamheterna noggrant och regelbundet. Nödvändiga prioriteringar genomförs kontinuerligt med fokus på att uppnå en budget i balans och

måluppfyllelse.

Nämnden prioriterar arbetet med att öka antalet invånare i stadsdelsnämndsområdet som försörjer sig själva. De som är i behov av ekonomiskt bistånd får stöd att bli självförsörjande vilket resulterar i att de enbart är beroende av ekonomiskt bistånd under en kortare period. Förvaltningen har sett goda resultat genom uppsökande arbete att, i samarbete med jobbtorg, arbetsförmedlingen samt andra aktörer, erbjuda unga vuxna möjligheter till studier och arbete. Detta är ett arbete som nämnden fortsatt kommer att prioritera.

För de kvinnor och män som står långt ifrån arbetsmarknaden stärks ställningen till arbete genom arbetsmarknadsåtgärder. Två prioriterade målgrupper är, inom ramen för det lokala utvecklingsprogrammet, kvinnor i Vårberg och unga vuxna i hela stadsdelsnämndsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

De högskolor och universitet som finns i regionen är av avgörande betydelse för Stockholms fortsatta utveckling. För att Stockholm ska fortsätta utvecklas måste antalet högskoleplatser öka kraftigt i regionen. Att stärka samverkan mellan akademien och samhälle är en av de strategiskt viktigaste frågorna för framtiden.

Nämndmål:

Förvaltningen samverkar med högskolor och universitet för kunskapsutbyte.

Beskrivning

- I mån det är möjligt samverkar förvaltningen med högskolor och universitet i regionen inom områdena förskola, socialtjänst och äldreomsorg samt stadsutveckling och medborgarservice.

Förväntat resultat

Högskolestudenter erbjuds praktikplatser inom förvaltningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen ser över möjligheter att samverka med nya högskolor och universitet tex i form av att erbjuda praktikplatser.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

När stadsdelsnämndsområdet växer etableras fler företag lokalt och befintliga verksamheter kan växa. Förvaltningen förstärker samarbetet med Stockholm business region och Start up Stockholm, som erbjuder kostnadsfri rådgivning för den som vill starta företag, för att utöka deras närvaro i Skärholmens stadsdelsnämndsområde. Medborgarkontoret och medborgarvårdarna ger kvinnor och män som vill starta eget vägledning om den rådgivning och det stöd staden erbjuder.

Nämndmål:

Företagare väljer att etablera sig i stadsdelsnämndsområdet och fler arbetstillfällen skapas lokalt.

Beskrivning

- När stadsdelsnämndsområdet växer etableras fler företag lokalt och befintliga verksamheter kan växa.
- För småföretagare och det lokala näringslivet finns företagservice och rådgivning, bland annat genom stadens start-up verksamhet. (LUP)

Förväntat resultat

Två insatser genomförs i området med Start up Stockholm

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal genomförda insatser i området med Start up Stockholm	2		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen förstärker samarbetet med Stockholm business region och Start up Stockholm för att utöka deras närvaro i Skärholmens stadsdelsnämndsområde. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Medborgarkontoret och medborgarvårdarna ger kvinnor och män som vill starta eget vägledning om den rådgivning och det stöd staden erbjuder. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Invånarna i stadsdelsnämndsområdet försörjer sig själva. De som är i behov av ekonomiskt bistånd är det under en kortare period och får stöd att bli självförsörjande. Unga vuxna finner sin plats i samhället genom studier och arbete. Nyanlända ges möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden. Förvaltningen bedriver ett nära samarbete med jobbtorg, arbetsförmedlingen och andra aktörer. Ungdomarna erbjuds sommarjobb för att få referenser och arbetslivserfarenhet. För de kvinnor och män som står långt ifrån arbetsmarknaden stärks ställningen till arbete genom arbetsmarknadsåtgärder.

Kvinnor i Vårberg och unga vuxnas möjligheter till egenförsörjning och goda livschanser uppmärksammas särskilt genom arbetet i det lokala utvecklingsprogrammet. Beslut som berör barn har ett tydligt barnperspektiv.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	3,5 %	1,7 %	Tertial
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	2,3 %	1,1 %	Tertial
 Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	18 st	850 st	Tertial

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	30 st	500 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för sommarjobb	255 st	8 500 st	År
 Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	20 st	900 st	Tertial
 Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	600 st	8 500 st	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden stärka arbetet med kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden.	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Fler kvinnor och män jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Beskrivning

Kvinnor och män:

- Är självförsörjande. De som är i behov av ekonomiskt bistånd får stöd att bli självförsörjande och är enbart beroende av ekonomiskt bistånd under en kortare period. Nyanlända ges möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden. Barns röster i familjer som uppbar ekonomiskt bistånd, görs hörda utifrån ett tydligt barnperspektiv.
- Som står utanför samhället nås genom förvaltningens proaktiva och uppsökande arbete i samverkan med jobbtorg, arbetsförmedlingen och andra aktörer för att långvarigt bidragsberoendet ska brytas. Särskilda insatsgrupper för unga vuxna etableras i samverkan med Jobbtorg (LUP).
- Ges möjlighet till utbildning inom bristyrken för framför allt kvinnor i Vårberg och unga vuxna i hela stadsdelsnämndsområdet. Förvaltningens kartläggning visar att fler kvinnor i Vårberg har en låg utbildningsnivå och låg årsinkomst än snittet i staden. Även fler unga vuxna i hela stadsdelsnämndsområdet står utan egen försörjning i jämförelse med snittet i hela staden (LUP).
- Kvinnor i Vårberg har goda livschanser. Riktade dialoger kommer att göras för att tydliggöra vilka insatser som kan öka kvinnornas delaktighet i det offentliga rummet i samråd med målgruppen (LUP).
- Är delaktiga i myndighetsutövningen. De beviljade insatserna utförs i enlighet med beslutet och utformas med respekt för kvinnors och mäns önskemål. Resurser fördelas jämställt och analyser av resursfördelningen görs utifrån könsuppdelad statistik.
- Ges möjlighet till praktiktillfällen genom Stockholmsjobb. Fler tidsbegränsade anställningar skapas, bland annat inom parkverksamheten i egen regi.

- Bemöts med respekt och det förekommer ingen diskriminering utifrån kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
- Upplever att de möts av kompetent personal som har kunskap om hur våld kan upptäckas i nära relationer och vilka åtgärder som kan vidtas.
- Som är mellan 16-29 år har arbete eller studerar (LUP).

Flickor och pojkar:

- Får sommarjobb och arbetslivserfarenhet.

Förväntat resultat

Högst 3,5 % av stadsdelsnämndområdets befolkning har ekonomiskt bistånd

Högst 2,3 % av hushållen i stadsdelsnämndområdet har långvarigt ekonomiskt bistånd

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen samarbetar med Arbetsmarknadsförvaltningen för att skapa förutsättningar för ett socialt företagande drivet av kvinnor (LUP).	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen samarbetar med Arbetsmarknadsförvaltningen för att stärka arbetet med unga vuxna långt ifrån arbetsmarknaden för att öka delaktigheten och den ekonomiska jämställdheten i staden. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen samarbetar med Kulturförvaltningen och andra aktörer för att skapa aktiviteter av kvinnor (LUP).	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen skapar uppsökande insatser i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen utreder möjligheter att i samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen och andra stadsdelar tar fram skräddarsydda utbildningar inom olika bristyrken. (LUP)	2017-01-01	2017-12-31
Riktade dialoger genomförs med kvinnor i Vårberg för att tydliggöra vilka insatser som kan öka kvinnornas delaktighet i det offentliga rummet (LUP).	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

Medarbetarna i förvaltningen erbjuds möjlighet till kompetensutveckling. Förvaltningen kommer att genomföra särskilda satsningar för att tex öka kompetensen avseende posttraumatiskt stressyndrom, hedersrelaterad våld, samt kunskap om praktiskt användande av dokumentation inom förskolan. För de två sistnämnda söker förvaltningen kompetensutvecklingsmedel. Förvaltningen avser också att fortsätta kompetensutveckla personalen avseende frågor som rör mänskliga rättigheter och genusperspektiv. Inom förvaltningen fortsätter satsningen på utbildning av förskollärare och undersköterskor.

Nämndmål:

Medarbetarna erbjuds möjlighet till kompetensutveckling

Beskrivning

- Personal har den kompetens som behövs för sitt uppdrag.
- Kompetensutvecklingsmedel kommer att sökas i syfte att vidareutbilda förvaltningens personal.

Förväntat resultat

All tillsvidareanställd personal har adekvat utbildning för sin befattning och har möjlighet att kompetensutvecklas.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Medarbetarna i förvaltningen erbjuds möjlighet till kompetensutveckling.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

Förvaltningen har en budget i ekonomisk balans. Verksamheterna är kostnadseffektiva och anpassade till brukarnas behov och efterfrågan utifrån gällande lagstiftning och stadens riktlinjer. Medborgarbudgeten provas där så är lämpligt och möjligt.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
 Nämndens prognossäkerhet T2	+/-1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

Budgeten är i balans

Beskrivning

- Förvaltningen har en budget i ekonomisk balans. Verksamheterna är kostnadseffektiva och anpassade till brukarnas behov och efterfrågan utifrån gällande lagstiftning och stadens riktlinjer.
- Investeringarna präglas av kostnadsmedvetenhet för att garantera god hushållning av resurser. Prioriteringen sker utifrån de områden där behoven är störst med fokus på ett socialt och jämställt perspektiv.
- Medborgarbudgeten provas där så är lämpligt och möjligt.
- Prognossäkerheten i nämndens verksamheter är god.

Förväntat resultat

Nämndens budgetföljsamhet uppgår till 100 % efter resultatöverföringar
Nämndens prognossäkerhet avviker med max +/- 1 % mellan tertialrapport 2 och bokslut

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Hela nämndens arbete genomsyras av målsättningen att bidra till ett demokratiskt hållbart Stockholm.

Arbetet fortsätter med att säkerställa att flickor och pojkar växer upp under trygga förhållanden. Barns tankar och synpunkter är avgörande i de beslut och insatser som berör dem direkt och indirekt. Barnets bästa beaktas särskilt vid beslut som rör barn. Förvaltningen deltar i utbildningar och seminarier för att öka kompetensen inom området. Arbetet med likabehandlingsplaner i förskolorna förstärks och används i det dagliga arbetet.

Kvinnor och män samt flickor och pojkar som misstänks leva med våld i nära relation eller hedersrelaterat våld utreds och ges insatser i form av stödsamtal, praktiskt stöd och placeringar på skyddad boende. Relationsvårdsteamet arbetar preventivt och uppsökande. Personer som utövar våld mot partner eller annan närstående får stöd och behandling för att upphöra med sitt våldsbruk.

Invånare med funktionsnedsättning upplever att de på ett så självständigt sätt som möjligt kan delta i olika sammanhang i hemmet, på den dagliga verksamheten och i övriga samhället. Arbetet med bemötandefrågor prioriteras personer med funktionsnedsättning upplever att de får ett gott bemötande i kontakten med nämndens olika verksamheter utifrån mänskliga rättigheter.

Alla invånare behandlas lika och ges samma förutsättningar oavsett kön. Nämndens samtliga verksamheter har könsuppdelad statistik i syfte att analysera hur makt och resurser kommer kvinnor och män respektive flickor och pojkar till del.

Arbetet med implementering av ett genusperspektiv integreras både på förvaltningsövergripande nivå och på alla enheter. Genusbudgetering prövas inom enheter där så är möjligt.

Cheferna och medarbetarna har kompetens för sitt uppdrag. Det finns en långsiktig strategi för förvaltningens kompetensförsörjning. Samtliga medarbetare har individuella utvecklingsplaner. All rekrytering är kompetensbaserad.

Medarbetare har kompetens inom genus, normkritik, antirasistiskt perspektiv och HBTQ frågor för att ingen, varken medarbetare eller invånare, ska bli diskriminerad.

Brukaren/invånarens behov och vad som leder till goda resultat är grunden för verksamhetens utveckling.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Förvaltningen bidrar till måluppfyllelsen genom att behandla alla invånare lika och ge samma förutsättningar oavsett kön. Könsuppdelad statistik analyseras och används som grund för

kommande verksamhetsstyrning. Genusbudgetering prövas inom utvalda enheter där så är möjligt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Nämnden ska etablera rutiner för jämställdhetsanalyser i enlighet med programmet för ett jämställt Stockholm	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är jämställdhetsintegrerade

Beskrivning

- Invånarna i stadsdelsnämndsområdet behandlas lika och ges samma förutsättningar oavsett kön.
- Samtliga verksamheter har könsuppdelad statistik i syfte att analysera hur makt och resurser kommer flickor, pojkar, kvinnor och män till del. Det könsuppdelade statistikunderlaget analyseras och används som grund för kommande verksamhetsstyrning. Nämnden ska etablera rutiner för jämställdhetsanalyser i enlighet med programmet för ett jämställt Stockholm. Genusbudgetering prövas inom utvalda enheter.
- Medarbetare och nyckelpersoner har kunskap inom jämställdhetsintegrering.

Förväntat resultat

Förvaltningens enheter analyserar könsuppdelad statistik i syfte att uppmärksamma eventuella skillnader ur ett jämställdhetsperspektiv inför 2018 års verksamhetsplan

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel enheter som gör jämställdhetsanalyser utifrån resultaten från de egna, stadens och Socialstyrelsens brukarundersökningar i enlighet med programmet för ett jämställt Stockholm.	100 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
All statistik i verksamheterna är könsuppdelad	2017-01-01	2017-12-31
Medarbetare och nyckelpersoner har kunskap inom jämställdhetsintegrering	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Förvaltningen bidrar till måluppfyllelsen genom att chefer och medarbetare har rätt kompetens för sitt uppdrag. Det finns en långsiktig strategi för förvaltningens kompetensförsörjning. Chefer och medarbetare har kompetens inom genus, normkritik, antirasistiskt perspektiv och HBTQ.

Förvaltningen är en arbetsplats för alla som är fri från diskriminering och där mänskliga

rättigheter är respekterade. Medarbetarna har en bra arbetssituation med trygga arbetsvillkor. Ett aktivt hälsofrämjande arbete bedrivs där medarbetarna kan påverka sitt arbete och är delaktiga i att utveckla verksamheten. Sjukfrånvaron minskar och medarbetarna upplever arbetsglädje.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	80	83	År
 Index Bra arbetsgivare	83	fastställs 2017	År
 Index Psykosocial arbetsmiljö	79	fastställs 2017	År
 Sjukfrånvaro	8,2 %	tas fram av nämnden	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2 %	tas fram av nämnden	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Nämnden ska ta fram kompetensförsörjningsplaner på 3-5 års sikt med aktiviteter för innevarande år. Kommunstyrelsen ska utifrån nämndernas underlag tillsammans med berörda nämnder ta fram en strategi för den framtida kompetensförsörjningen i staden, med särskilt fokus på välfärdsyrken.	2017-01-01	2017-12-31
 Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna kartlägga aktuella utbildningsnivåer bland anställda inom LSS-verksamheter.	2017-01-01	2017-12-31
 Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet med att skapa trygga anställningar och goda arbetsvillkor genom att minimera användningen av allmänna visstidsanställningar i yrkeskategorier där denna anställningsform är frekvent.	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Chefer och medarbetare har en gemensam bild av uppdraget och rätt kompetens för att nå verksamhetens mål

Beskrivning

Chefer och medarbetare har kompetens:

- För sitt uppdrag. Det finns en långsiktig strategi för förvaltningens kompetensförsörjning. Behoven av kompetens ser olika ut i olika verksamheter och strategin är anpassad efter detta. Samtliga medarbetare har individuella utvecklingsplaner. All rekrytering är kompetensbaserad.
- Inom genus, normkritik, antirasistiskt perspektiv och HBTQ frågor för att ingen, varken medarbetare eller medborgare, ska bli diskriminerad. Arbetet mot diskriminering sker systematiskt och utmärks av lärande.
- För att kunna möta invånare, oavsett kön, som lever med våld i nära relationer, har en psykisk ohälsa eller som har ett pågående missbruk.
- För att kunna arbeta våldsförebyggande med barn och unga oavsett kön.

- Kring mänskliga rättigheter och i verksamheter för barn och unga ska kunskaper finnas avseende barnkonventionen och barns rättigheter.

I övrigt är chefer och medarbetare:

- Väl insatta i målen och analyserar systematiskt resultaten ur ett jämställdhetsperspektiv för att förbättra arbetssätt och nå förbättrad måluppfyllelse utifrån resultatbaserad styrning.
- Brukaren/medborgarens behov och vad som leder till goda resultat är grunden för verksamhetens utveckling.
- Väl förankrade i nämndens värdegrund.

Förväntat resultat

Minst 90 % av medarbetarna anser att de är insatta i sin arbetsplats mål och åtaganden

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel medarbetare som anser att de är insatta i sin arbetsplats mål och åtaganden (Nivå 4-5)	90 %		År
♀ Andel medarbetare som anser att värdegrunden har betydelse för brukarna på deras arbetsplats (Nivå 8-10)	83 %		År
♀ Andel medarbetare som har en skriftlig individuell utvecklingsplan	81 %		År
♀ Andel medarbetare, kvinnor och män, som genomgått en utbildning i jämställdhet, mångfald, genus, normkritik, antirasistiska perspektiv och/eller HBTQ-frågor	30 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ett ledaraspirantprogram utvecklas för förvaltningens medarbetare.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen söker medel från kompetensutvecklingssatsningen för kompetenshöjningar inom områdena; genus, normkritik, antirasistiska perspektiv och HBTQ-frågor samt ledarutvecklingsinsatser.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen utbildar medarbetare och chefer i diskriminerings- och värdegrundsfrågor för att säkerställa att ingen utsätts för diskriminering i mötet med förvaltningens verksamheter eller medarbetare.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningens arbete med kompetensförsörjning ska vidareutvecklas.	2016-01-01	2018-12-31
Förvaltningens lönekriterier vidareutvecklas i samverkan med de fackliga organisationerna och göras kända hos medarbetarna.	2015-01-01	2018-12-31
Medarbetare inom socialtjänsten kompetensutvecklas kring arbetsmetoder för unga vuxna i missbruk och beroende.	2017-01-01	2017-12-31
Medarbetare och chefer kompetensutvecklas inom genus, normkritik, antirasistiska perspektiv och HBTQ-frågor.	2017-01-01	2017-12-31
Medarbetare och chefer kompetensutvecklas inom våldsförebyggande arbete och hedersrelaterat våld för att kunna upptäcka tecken på våld i nära relationer.	2017-01-01	2017-12-31
Medarbetarna kompetensutvecklas i användning av digitala verktyg.	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Chefer och medarbetare tar ansvar för en god arbetsmiljö för att nå verksamhetens mål

Beskrivning

Chefer och medarbetare:

- Upplever arbetsglädje och har trygga arbetsvillkor. Fasta heltidsanställningar ökar och användningen av visstidsanställningar minskar.
- Upplever att förvaltningen och deras arbetsplats är en arbetsplats för alla som genomsyras av jämställdhet och mångfald. Arbetsplatserna är fria från diskriminering och mänskliga rättigheter är respekterade. Ett systematiskt arbete bedrivs för att säkerställa att alla medarbetare behandlas likvärdigt kopplat till arbetsförhållanden, utvecklingsmöjligheter och arbetsvillkor.
- Inom socialtjänsten upplever att de har en bra arbetssituation utifrån intentionerna i stadens handlingsplan.
- Har en god hälsa. Ett aktivt hälsofrämjande arbete bedrivs. Chefer utövar ett närvarande ledarskap och medarbetare får det stöd de behöver för att lyckas med sitt uppdrag. Medarbetarna kan påverka sitt arbete och är delaktiga i att utveckla verksamheten. Sjukfrånvaron minskar.
- Är involverade i att ta fram utvecklingsområden och åtgärder utifrån medarbetarundersökningens resultat.

Chefer:

- Upplever att de får ett gott stöd för att lyckas med sitt uppdrag.

Förväntat resultat

Sjukfrånvaron minskar och uppgår till max 8,2 %

Aktivt medskapandeindex uppgår till minst 80 %

78 % av enhetens medarbetare upplever att de inte är diskriminerade på sin arbetsplats

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel långtidssjukfrånvaro	4,8 %		Tertial
♀ Andel medarbetare med heltidsanställning	83 %		År
♀ Andel medarbetare med tillsvidareanställning	88 %		År
♀ Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	78 %		År
♀ Andel medarbetare som ser fram emot att gå till arbetet (Nivå 4-5)	75 %		År
♀ Andel medarbetare som upplever att de får stöd i prioriteringar mellan arbetsuppgifter när de behöver det (Nivå 8-10)	67 %		År
♀ Andel medarbetare som upplever att de har möjligheter att påverka hur de ska utföra sitt arbete (Nivå 8-10)	69 %		År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel medarbetare som upplever att de kan få tag i sin chef om de behöver det (Nivå 8-10)	73 %		År
♀ Andel medarbetare som upplever att man pratar om jämställdhet och mångfald på arbetsplatsen.	70 %		År
♀ Andel sjukfrånvaro mellan 15-90 dagar	1,4 %		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Chefer ges kunskaper för att kunna arbeta med aktiva åtgärder enligt diskrimineringslagstiftningen	2017-01-01	2017-12-31
Chefer och medarbetare tar tillsammans fram en hälsoplan för att stärka hälsan på arbetsplatsen.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningens hälsofrämjande arbete ska vidareutvecklas.	2015-01-01	2017-12-31
Förvaltningens tillämpningsanvisningar för samverkansavtalet implementeras på arbetsplatserna	2017-01-01	2017-12-31
Handlingsplanen för att förbättra arbetsmiljön för socialsekreterare och biståndshandläggare implementeras	2017-01-01	2018-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Förvaltningen bidrar till måluppfyllelsen genom att erbjuda verksamheter som lever upp till mänskliga rättigheter och är fria från diskriminering. Flickor och pojkar, kvinnor och män får det stöd de behöver oavsett kön och bakgrund. Arbetet med värdegrund, bemötandefrågor och HBTQ - frågor fortsätter att utvecklas. Brukarna inom alla våra verksamheter upplever att de inte utsätts för diskriminering oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♣ Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering	100 %	Öka	År
♣ Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	87 %	Öka	År
♣ Andel brukare inom social-psykiatri som inte upplever diskriminering	92 %	Öka	År
♣ Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem	92 %	Öka	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
♣ Nämnden ska etablera rutiner för att följa upp hbtq-personers upplevelser av verksamheternas utformning och bemötande i enlighet med hbtq-programmet i Stockholms stad	2017-01-01	2017-12-31
♣ Stadsdelsnämnderna ska utbilda och säkerställa kompetens om rasism och diskriminering hos chefer och personal som möter invånare. Kommunstyrelsen ska bistå i detta arbete med utgångspunkt i ECCARS tiopunktsprogram	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamheter lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Beskrivning

- Invånare i stadsdelsnämndsområdet erbjuds verksamheter som lever upp till mänskliga rättigheter och är fria från diskriminering. Flickor, pojkar, kvinnor och män får det stöd de behöver oavsett kön och bakgrund.
- Förvaltningen arbetar för jämställdhet och jämlikhet, samt ser till att kränkande särbehandling alltid motarbetas. Genom att utveckla samverkan med rådet för mänskliga rättigheter förstärker förvaltningen arbetet mot diskriminering. Förvaltningens verksamheter arbetar aktivt med värdegrunden och bemötandefrågor och fortsätter att utveckla arbetet med HBTQ-frågor.
- Medarbetarna får kompetensutveckling i jämställt, normkritiskt, antirasistiskt, icke-diskriminerande och tillgängliga arbetsätt.

Förväntat resultat

93 % av brukarna upplever att de inte har blivit diskriminerade i kontakt med stadens verksamheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Feriearbetande ungdomar får under sin arbetsperiod utbildning kring diskriminering, genus, normkritik och antirasism.	2017-01-01	2017-12-31
Förskolorna tydliggör var vårdnadshavarna kan vända sig om de upplever att deras barn har blivit diskriminerade i förskolan.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen utvecklar arbetet med HBTQ-frågor och utbildar medarbetare inom alla verksamheter.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Flickor och pojkar växer upp under trygga förhållanden. Barns tankar och synpunkter är avgörande i de beslut och insatser som berör dem direkt och indirekt. Barnets bästa beaktas vid beslut som rör dem. Förvaltningen deltar i utbildningar och seminarier för att öka kompetensen inom området. Arbetet med likabehandlingsplaner i förskolorna förstärks och används i det dagliga arbetet. Barnkonsekvensanalyser genomförs och lyfter på ett systematiskt sätt relevanta frågor för barn och unga. Barnkonsekvensanalyser görs även i ärenden med hyres- och elskulder. Syftet med detta är att säkerställa att barns rättigheter tillvaratas vid beslutsfattandet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31
 Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barns delaktighet och inflytande i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Nämndens verksamheter respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen

Beskrivning

- Flickor och pojkar växer upp under trygga förhållanden. Deras tankar och synpunkter är avgörande i de beslut och insatser som berör dem, både indirekt och direkt. De är delaktiga i de beslut och insatser som rör dem genom ett förstärkt barnrättsperspektiv. Rutiner för arbete med barns delaktighet finns.
- Barnets bästa beaktas särskilt vid beslut som rör barn, både flickor och pojkar.
- Arbetet med likabehandlingsplaner i förskolorna förstärks och används i det dagliga arbetet.
- Förvaltningen deltar i utbildningar och seminarier för att öka kompetensen inom området.

Förväntat resultat

80 % av barnen ska känna sig delaktiga i de beslut och insatser som berör dem
 100 % ärenden i barnfamiljer som rör hyres- och elskulder ska ha en barnkonsekvensanalys

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel barn som känner sig delaktiga i sitt beslut fattat av barngruppen.	80 %		År
Andel barnfamiljer som har hyres- och elskulder har en barnkonsekvensanalys	100 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla förskolor använder likabehandlingsplanerna i det dagliga arbetet	2017-01-01	2017-12-31
Barnen är delaktiga vid utformningen av sina insatser.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen implementerar en checklista för tillämpning av barnkonventionen vid parkutveckling.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

Våldsutsatta kvinnor och män lever ett självständigt liv utan våld och hot om våld. Kvinnor och män samt flickor och pojkar som misstänks leva med våld i nära relation eller

hedersrelaterat våld utreds och ges insatser i form av stödsamtal, praktiskt stöd och placeringar på skyddad boende. Relationsvårdsteamet arbetar preventivt och uppsökande. Personer som utövar våld mot sin partner eller annan närstående får stöd och behandling för att upphöra med sitt våldsbruk.

Invånarna möts av kompetent personal som har kunskap om våldets art och vilka åtgärder som kan vidtas. Medarbetare inom nämndens verksamheter utbildas i hur våldet kan upptäckas.

Barnrättsperspektivet är förstärkt och genomsyrar verksamheten.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel medarbetare som gått utbildning om att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, som anser sig ha fått redskap för att upptäcka och samtala med barn om sin situation	70 %	Tas fram av nämnden	År
 Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta inkl särskilt utsatta grupper	70 %	Tas fram av nämnden	År
  Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	110 st	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Flickor, pojkar, kvinnor och män lever i relationer fria från hot och våld

Beskrivning

Flickor, pojkar, kvinnor och män:

- Lever ett självständigt liv utan våld och hot om våld.
- Som misstänks leva med våld i nära relation eller vara utsatta för hedersrelaterat våld är kända av socialtjänsten samt utreds och ges insatser utifrån det individuella behovet. De möts av kompetent personal som har kunskap om hur våld kan upptäckas och vilka åtgärder som kan vidtas.
- Har inflytande över sin livssituation och är informerade om hur de kan påverka sin vardag.
- Som är våldsutövare motiveras till att ta emot stöd och behandling för att våldet ska upphöra.
- Som upplever hedersrelaterat våld uppmärksammas särskilt med fokus på att upptäcka förekomsten av att flickor och pojkar är utsatta. Metoder tas fram för att ge stöd och upptäcka hedersrelaterat våld. De som har haft insatser från förvaltningen på grund av våld/hedersrelaterat våld i nära relation upplever att våldet upphör.
- Bemöts med respekt. Det förekommer ingen diskriminering oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Övrigt:

- Barns röster, flickor som pojkar, görs hörda. Barnrättsperspektivet är förstärkt och genomsyrar förvaltningens alla verksamheter.

Förväntat resultat

93 % av personer som haft stöd av relationsvårdsteamet (RVT) upplever att våldet har upphört

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel personer som haft kontakt med relationsvårdsteamet (RVT) som upplever att våldet har upphört	93 %		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen söker medel från kompetensutvecklingsstatsningen för kompetenshöjning inom hur våld i nära relationer och hedersrelaterat våld kan upptäckas.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen söker medel från sociala investeringsfonden för att genomföra nya arbets- och förhållningssätt inom våld i nära relationer och hedersrelaterat våld.	2017-01-31	2017-12-31
Förvaltningen utvecklar redan pågående arbetssätt samt nya för att tillvara barns röster.	2017-01-01	2017-12-31
Medarbetarna utbildas i hur våld i nära relationer och hedersrelaterat våld kan upptäckas och vilka åtgärder som kan vidtas.	2017-01-01	2017-12-31
Rutiner och metoder för att upptäcka våld och hitta våldsutsatta utvecklas.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

Personer med funktionsnedsättning i Skärholmens stadsdelsnämndsområde upplever att de på ett så självständigt sätt som möjligt kan delta i olika sammanhang - i hemmet, på den dagliga verksamheten och i övriga samhället. Invånare med funktionsnedsättning tar del av stadens utbud oberoende av funktionalitet och hindras inte av enkelt avhjälpna hinder. De upplever också att de får gott bemötande i kontakten med nämndens olika verksamheter utifrån mänskliga rättigheter.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♂ Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	89 %	År
♀ Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	84 %	77 %	År
♂ Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	71 %	tas fram av nämnden	År
♀ Andel personer som upplever att de varit delaktiga i upprättandet av genomförandeplaner	68 %	Fastställs 2017	År
♂ Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	tas fram av nämnden	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	91 %	År
 Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	87%	År
 Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	97 %	90 %	År
 Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	87 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av dagliga verksamheters arbete mot arbetsmarknaden för deltagarna. Där ingår resursfördelningen samt samverkan mellan arbetsrehabiliterande insatser.	2017-01-01	2017-12-31
 Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda i vilken form hälso- och sjukvården inom LSS ska bedrivas i staden efter att projektiden går ut	2017-01-01	2017-12-31

Nämndmål:

Flickor, pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning lever ett självständigt liv utifrån sin förmåga

Beskrivning

Flickor, pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning:

- Upplever att de får ett gott bemötande i kontakten med nämndens olika verksamheter utifrån mänskliga rättigheter. De diskrimineras inte oavsett, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
- Har trygga och fungerande boenden.
- Är väl informerade om hur de kan delta i och påverka sin vardag och får det stöd de behöver. Analys av resursfördelningen görs utifrån könsuppdelad statistik. Fördelningen av verksamhetens resurser är lika mellan könen. Barnperspektivet genomsyrar alla insatser och flickors och pojkars inflytande ökar.
- Deltar i olika sammanhang, såväl i hemmet som på den dagliga verksamheten och i övriga samhället, på ett så självständigt sätt som möjligt.
- Som deltar i en daglig verksamhet har möjlighet till kontakter med den ordinarie arbetsmarknaden.
- Möts av kompetent personal som har kunskap om hur våld kan upptäckas i nära relationer och vilka åtgärder som kan vidtas.

- Har anhöriga som ges stöd.
- Lever likvärdiga liv, har lika möjligheter och kan ta del av stadens utbud oberoende av funktionalitet.
- Hindras inte av enkelt avhjälpbara hinder och exkluderande design är inte ett inslag i områdets offentliga rum. Årliga lekplatsinventeringar och omedelbara åtgärder vid fel gör att barn kan leka på ett tryggt och säkert sätt.
- Har inflytande i utvecklingen av den offentliga miljön. Toaletter för besökare i områdets stadsdelsparker gör parkerna tillgängliga för fler.

Övrigt:

- Den könsuppdelade statistiken visar en skillnad mellan kvinnor och män inom förvaltningens LSS-verksamheter i egen regi; män instämmer i större utsträckning än kvinnor i att de har varit delaktiga i planeringen och utformningen av sin insats. Utifrån detta kommer arbetet fortsätta med en djupare analys av orsakerna till resultatet och åtgärder kommer att tas fram för att utjämna skillnaderna. För att komplettera bilden av brukarnas grad av delaktighet planerar förvaltningen att kartlägga hur delaktiga brukarna har varit i upprättandet av deras genomförandeplan.

Förväntat resultat

89 % av personer med funktionsnedsättning upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)

71 % av personer med funktionsnedsättning upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)

84 % av personer med funktionsnedsättning upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel aktuella genomförandeplaner inom förvaltningens egen regi-verksamheter inom omsorgen om äldre och stöd till personer med funktionsnedsättning samt socialpsykiatri			Tertial
♀ Andel brukare i förvaltningens egen regi-verksamheter inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning som upplever att de får det stöd de behöver för egna aktiviteter	95 %		År
Andel brukare inom förvaltningens dagliga verksamhet i egen regi inom omsorgen om funktionsnedsatta som upplever att de kan prova nya aktiviteter och arbetsuppgifter	86 %		År
♀ Andel brukare inom förvaltningens dagliga verksamhet, driven i egen regi, för personer med funktionsnedsättning som trivs med personalen	97 %		År
♀ Andel deltagare inom daglig verksamhet, driven i förvaltningens egen regi, som själva har varit med och planerat sin insats.	87 %		År
♀ Andel deltagare inom daglig verksamhet, driven i förvaltningens egen regi, som tycker att de själva kan vara med och bestämma vad	89 %		År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
de ska göra på sin dagliga verksamhet.			
♀ Andel personer inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning med insatsen särskilt boende, driven i förvaltningens egen regi, som själva har varit med och planerat det stöd (hjälp) den får.	90 %		År
♀ Andel personer inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning med insatsen särskilt boende, driven i förvaltningens egen regi, som tycker att det går bra att säga till personalen om de tycker att något är fel.	93 %		År
Andel personer inom socialpsykiatri med insatsen boendestöd, driven i förvaltningens egen regi, som upplever att de fått möjlighet att delta i planeringen av det stöd som ges	88 %		År
♀ Andel personer inom socialpsykiatri med insatsen särskilt boende, driven i förvaltningens egen regi, som upplever att de själv haft möjlighet att delta i planeringen av det stöd som ges	90 %		År
♀ Andel personer inom socialpsykiatri som upplever att personalen är bra på att uppmuntra den enskilde till att göra saker själv	91 %		År
Antal nya offentliga toaletter i stadsdelsparker.	2		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla deltagare i daglig verksamhet, driven i förvaltningens egen regi, erbjuds två studiebesök på en ordinarie arbetsplats	2017-01-01	2017-12-31
Arbetet med utformning av lekplats särskilt riktad till barn och föräldrar med funktionsnedsättning utvecklas till en checklista för hög tillgänglighet vid all form av park- och lekplatsutveckling.	2017-01-01	2017-12-31
Enheterna utvecklar redan pågående arbetssätt samt utvecklar nya för att tillvara barns röster.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen förbättrar skyltning på Skärholmens torg för att underlätta funktionshindrades resor med färdtjänst och bussar.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen genomför en inventering av samtliga medarbetare som kan teckenspråk.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen rådgör med rådet för funktionshindersfrågor inför svar på remisser om bostadsbyggnation.	2016-01-01	2017-12-31
Förvaltningen söker medel från kompetensutvecklingsansatsningen för kompetenshöjning i svenska språket.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

Förvaltningen bidrar till måluppfyllelsen genom att använda synpunkter och förslag i den dagliga dialogen med invånare och brukare i verksamhetsutvecklingen. De former för dialog som redan finns förstärks och arbetssätt utvecklas för att öka antalet medborgarförslag. Dialoger förs med civilsamhället och övriga invånare vid utvecklingen av Skärholmen. Så kallad medborgarbudget används där så är lämpligt och möjligt. Riktade dialoger förs med berörda invånare i arbetet med det lokala utvecklingsprogrammet. Samarbetet med andra förvaltningar och bolag eller andra samarbetspartners förstärks. Nämndens årsmål för KF:s indikatorer fastställs enligt anvisning i T2 2017.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel stockholmare som har förtroende för stadsdelsförvaltningen i det område där de bor		Fastställs 2017	År
 Andel stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö		Fastställs 2017	År
 Andel stockholmare som är aktiva inom civilsamhällets organisationer		Fastställs 2017	År

Nämndmål:

Flickor, pojkar, kvinnor och män har inflytande

Beskrivning

- Flickor, pojkar, kvinnor och män, vet hur de kan vara delaktiga i och påverka nämndens verksamheter samt det individuella stödet.
- Invånarna kommer enkelt i kontakt med förvaltningen och kan lämna synpunkter och förslag. De är även välinformerade om nämndens verksamheter och ansvarsområden.
- Synpunkter och förslag i den dagliga dialogen med invånare och brukare används systematiskt i verksamhetsutvecklingen. Öppna nämndsammanträden, rådets insatser, samråd kring olika frågor som exempelvis byggprojekt, dialog på medborgarmöten, föreningsnätverk och möjlighet att lämna förslag/klagomål/synpunkter marknadsförs. De former för dialog som redan finns stärks.
- Föreningarna har stor betydelse för gemenskap, trygghet och utveckling av Skärholmens stadsdelsnämndsområde. De är viktiga aktörer i civilsamhället och deras engagemang tas tillvara.
- Det lokala utvecklingsprogrammet implementeras i den ordinarie verksamheten. Målen för de geografiska och/eller tematiska utvecklingsområden följs upp. Samarbete med andra förvaltningar och bolag eller andra samarbetspartners förstärks.

Nämnden har följande beredningsorgan, som är beredande men inte beslutande:

- Äldre- och funktionshindersberedningen tar del av aktuella frågor inom området samt vilka förändringar och utvecklingsarbeten som finns både vad gäller ur ett brukar- och medarbetarperspektiv.
- Barn- och ungdomsberedningen tar del av aktuella frågor inom området samt vilka förändringar och utvecklingsarbeten som finns både vad gäller ur ett brukar- och medarbetarperspektiv.
- Miljö- och utvecklingsberedningen ska bevaka exploaterings- och byggprojekt, vara stadsdelsnämndens röst i större projekt såsom t.ex. Förbifart Stockholm och Fokus Skärholmen.
- Demokratiberedningen ska utveckla medborgardialogerna, öka samverkan med föreningar och organisationer och ta fram en handlingsplan för ökat valdeltagande.
- Ungdomsrådet tar del av aktuella frågor inom området och får möjlighet till ökat inflytande.

Förväntat resultat

78 % av vårdnadshavare till barn i förskolan som upplever att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten

83 % av äldre med hemtjänst som anser att personalen tar hänsyn till deras åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras

20 medborgarförslag lämnas in till nämnden under året

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andel vårdnadshavare till barn i förskolan som upplever att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten	78 %		År
Antal medborgarförslag	20		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En handlingsplan för ökat valdeltagande tas fram.	2015-01-01	2018-09-30
Förvaltningen genomför kommunikationsinsatser för att nå och involvera målgrupper till arbetet med det lokala utvecklingsprogrammet.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen genomför kommunikationsinsatser riktade till civilsamhället, föreningar och verksamheter för att sprida kunskap om möjligheterna till stöd, organisering och påverkan, bland annat genom förvaltningens förenings- och demokratisamordnare.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen och rådet för funktionshindersfrågor genomför en tillgänglighetsvandring tillsammans med barn och unga med funktionsnedsättning.	2017-01-01	2017-12-31
Förvaltningen verkar för fler föreningslokaler i samband med nya bostadsprojekt genom samverkan med exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret, bostadsbolagen och utbildningsförvaltningen.	2015-01-01	2018-09-30
Workshop/dialog genomförs med brukare inom LSS angående tillgänglighet i närmiljön.	2017-01-01	2017-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att vid alla upphandlingar ställa höga krav på utförare och leverantörer. Stadens upphandlingsprogram ligger till grund för arbetet i syfte att driva utvecklingen i socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar riktning.

Genom införande av e-handelssystem kommer avtalstroheten att öka samt upphandlingarna bli mer effektiva. Målet är att systemstödet är implementerat i samtliga verksamheter.

Utbildningar i systemstödet sker regelbundet i syfte att stärka kompetensen bland medarbetarna.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♣ Andel elektroniska inköp	50 %	Tas fram av nämnden	Tertial
♣ Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %	Fastställs 2017	År

Nämndmål:

Offentlig upphandling i Skärholmens stadsdelsnämnd utvecklar staden i hållbar riktning

Beskrivning

• Offentlig upphandling utgör ett medel att driva utvecklingen i socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar riktning. Förvaltningen ställer i alla upphandlingar tydliga kvalitetskrav, såsom exempelvis krav på bemanning och utbildningsnivå. Miljömässiga och sociala krav följs fullt ut där det är lämpligt. Stadens program för upphandling och inköp är implementerad i förvaltningens verksamheter.

Förväntat resultat

50 % av stadsdelsförvaltningens inköp från anslutna leverantörer är elektroniska.

Uppföljning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

I den nedanstående tabellen visas budgetfördelningen per verksamhetsområde jämfört med budget 2016.

Verksamhet, netto mnkr	Nämndens budget* 2016	Nämndens budget 2017	Differens
Nämnd och administration	34,1	35,9	1,8
Individ- och familjeomsorg	172,2	173,5	1,3
<i>varav socialpsykiatri</i>	30,8	34,6	3,8
Stadsmiljö	20,3	19,4	-0,9
<i>varav räntor, avskrivning</i>	10,2	11,1	0,9
Förskola	218,8	209,7	-9,1
Äldreomsorg	306,3	314,4	8,1
Funktionsnedsättning	276,9	272,8	-4,1
Fritid och kultur	18,3	18,1	-0,2
Arbetsmarknadsåtgärder	20,7	14,5	-6,2
Ekonomiskt bistånd	96,9	99,3	2,4
<i>varav handläggning</i>	30,1	32,7	2,6
Övrig verksamhet	19,0	3,8	-15,2
Summa	1183,5	1161,4	-22,1

* 2016 är budget med prestationsförändringar och budgetjusteringar under året

Nämnd och förvaltningsadministration

Verksamheten består av nämnd, stab, administrativ avdelning med centrala funktioner, samhällsplanering, säkerhetssamordning, information och medborgarkontor.

Stadens resursfördelningssystem anvisar inte särskilda medel till nämnd, ledning och

förvaltningsadministration, utan detta omfördelas från andra verksamhetsområdes budgetramar.

Under 2017 förstärks HR- och samhällsplaneringsfunktion för att kunna möta de utökade behoven från verksamheterna och samhället.

Individ- och familjeomsorg

Verksamheten består av socialt arbete med barn, unga och vuxna samt socialpsykiatri. I budgeten prioriteras fortsatt förstärkt handläggning och chefskap inom socialtjänsten. Nämnden tar även hänsyn till förväntade kostnader och intäkter för ensamkommande flyktingbarn samt ökade schabloner för socialpsykiatrin.

Förvaltningen ser en utmaning i att 2017 möta Migrationsverkets förändrade, lägre ersättningsystem för placeringar av ensamkommande. En viktig fråga under 2017 blir att hitta lösningar som ger relevant vård/boende för ett rimligt pris.

Stadsmiljöverksamhet med avskrivningar och räntor

Verksamheten består av skötsel, underhåll och renhållning av parker, naturområden, parkvägar och naturreservat. Verksamheten (förutom vinterväghållning) drivs i egen regi. Medel avsatts också till räntor och avskrivningar som uppstår från tidigare parkinvesteringsprojekt.

Stadsmiljöverksamhetens största utmaning i kommande budgetår blir att upprätthålla god kvalitet i park- och markskötsel.

Förskoleverksamhet

Förskoleverksamheten består till största del av förskolor, öppna förskolor och specialförskolan Clavis för autistiska barn.

Grundschablonen per barn har ökat med 1,5 procent för 2017. Resultatenheterna tilldelas, som föregående år, 80 procent av grundschablonen för att täcka sina verksamhetskostnader. Enheterna får utöver schablonen en peng för språkutveckling och stöd till barn i behov av särskilt stöd.

Från och med 1 januari 2017 övertar Utbildningsnämnden ansvaret för godkännande och administration av ansökningar för barnomsorg på obekvämt arbetstid. Enligt den nya ersättningsmodellen kommer staden att ersätta förvaltningen för kostnader hänförliga till obekvämt arbetstid.

En av förskoleverksamhetens största utmaningar blir att bibehålla förskollärare och nå målet för indikatorn antal barn per anställd.

Äldreomsorg

Verksamheten omfattar insatser primärt inom ordinärt boende respektive vård- och omsorgsboende samt vissa stödverksamheter för brukare 65 år och äldre.

Ersättningsnivåerna inom hemtjänstverksamhet höjs med 4,7 procent. En del av höjningen matchas mot utebliven kompensation för avböjda besök. Nivåerna höjs med 2,6 procent inom vård- och omsorgsboende samt 2,5 procent inom dagverksamhet för äldre.

En budget i balans under 2017 för verksamhetsområdet förutsätter bland annat att lagstyrd verksamhet prioriteras och att verksamheten både utvecklas och effektiviseras.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamheten omfattar insatser för personer med funktionsnedsättning i åldern 0 – 64 år.

Ersättningsnivåerna för prestationsrelaterade insatser(LSS-peng) har för 2017 höjts med 1,3 procent.

Det fasta anslaget uppgår till 44,8 mnkr och ska täcka kostnader för alla insatser inom socialtjänstlagen samt de mindre resurskrävande LSS insatserna. Behoven och kostnaderna, inom insatser som ska finansieras av det fasta anslaget, har ökat kraftigt under de senaste åren. Behoven förväntas vara betydande även 2017.

En budget i balans under 2017 för verksamhetsområdet förutsätter bland annat att lagstyrd verksamhet prioriteras. Verksamheten behöver både utvecklas och effektiviseras i form av att antalet beställda hemtjänststimmar sjunker och hamnar i nivå med övriga stadsdelsnämnders genomsnitt. Detsamma gäller antalet beställda ledsagar-, avlösnings-, och assistanstimmar.

Fritid och Kultur

Fritidsverksamheten utförs av Fryshuset. Stadsdelsförvaltningen har ansvar för lokaler, lokaldrift och kolloverksamhet etc. Ersättningen till Fryshuset för 2017 har höjts enligt avtal. Fryshuset ska utveckla och anpassa verksamheten efter målgruppens behov.

Avtalet med Fryshuset avseende fritidsverksamhet upphör 2017-11-14 och kan förlängas med 2 år.

Arbetsmarknadsåtgärder

I budgeten prioriteras stockholmsjobb och OSA anställningar samt det sociala boendet i Sätra gård. Under 2017 har stadsdelsförvaltningen som ambition att anställa 600 feriearbetande ungdomar.

Ekonomiskt bistånd

Budgeten för ekonomiskt bistånd ökar med 2,4 mnkr än 2016. Ökningen beror på merkostnader för handläggning i form av IT- och lokalerkostnader samt utökad administrativt stöd för att bibehålla personalstabilitet.

Förvaltningen ser en svag minskning av antal hushåll men också en ökning av kostnader för boende. Att lösa boendefrågan blir en fortsatt utmaning under 2017.

Övrig verksamhet

Budgeten avser medel för demokratiseringsåtgärder.

Investeringar

Investeringsplanen omfattar två delar, dels för verksamheten inom stadsmiljö dels för nämndens inköp av inventarier och maskiner.

Parkinvesteringar

Enligt kommunfullmäktiges beslut fördelas medel för parkinvesteringar genom två olika modeller. Medel för större investeringar fördelas efter ansökningsförfarande ställd till kommunfullmäktige genom Trafikkontoret och medel för mindre investeringar via resursfördelningsnycklar.

Nämnden har tilldelats 10,7 mnkr för investeringar inom stadsmiljö som fördelas på följande sätt:

- 3,5 mnkr för stora parkprojekt till upprustningen av Gröna Stugans park enligt det förslag som tas fram under 2016 genom medborgarbudget.
- 3,0 mnkr för reinvesteringar med prioritering på utrustning i parker och på lekplatser samt utbyte av bänkar, soffor och skräpkorgar i parkstråk.
- 3,0 mnkr för tillgänglighetsinvesteringar för färdigställandet av Sätra motionsspår, borttagning av enkla avhjälpna hinder, samt utredning och åtgärder för att öka tillgängligheten och tryggheten längs gång- och cykelväg intill Smista allé. Denna passage har fått ökad betydelse som koppling mellan Skärholmen och Kungens kurva med anledning av att gång- och cykeltunneln mellan områdena nu är avstängd under arbetet med Förbifart Stockholm.
- 1,2 mnkr för mindre parkinvesteringar för att lägga till värden/funktioner i stadsdelsnämndsområdets kvartersparker, lekparker och parkstråk samt förverkliga medborgarförslag som kommer in under året. Dessutom föreslås att förvaltningen fortsätter satsningen på strandlyftet vid Sätrastrandbadet, som gett goda resultat under 2016.

Inventarier och maskiner

Nämnden har tilldelats 1,3 mnkr för inköp av större inventarier och maskiner.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Förvaltningen planerar ingen försäljning av anläggningstillgångar.

Resultatenheter

Det finns fem resultatenheter inom förskoleverksamheten. Förvaltningen räknar med att resultatenheterna förblir oförändrade från 2016 till 2017. Se bilaga 2

Betydande projekt som inte är investeringar

Förvaltningen har inte några betydande projekt som inte är en investering

Budgetjusteringar

Förvaltningen ansöker om följande medel i verksamhetsplan 2017

- **Medel för naturreservat** om 1,5 mnkr för skötsel av Sätraskogens naturreservat. Underlag för åtgärder har tagits fram i samråd med miljöförvaltningen och beskrivs i ett detaljerat program för skötsel av Sätraskogens naturreservat 2016-2020. 1 mnkr till den årliga driften samt underhåll av naturmark och anläggningar. 0,5 mnkr för att öka natur- och rekreativa värden knutna till tallar och hållmark genom en inventering av befintliga naturvärden, samt efterföljande åtgärder som friställning, skapande av död ved, för att öka estetiska och rekreativa värden samt tillgängliggöra hållmark och tallar i naturreservatet.
- Medel för **genomförandet av vägledningen Kemikaliesmart förskola** om 0,6 mnkr enligt bilaga 5

- Medel för **kompetenssatsningar** om 9,3 mnkr enligt bilagor 10-16
- Medel för **klimatestimeringar** om 1,3 mnkr för 2017 och 0,1 mnkr för 2018 enligt följande: 0,6 mnkr för att investera i elcyklar och 0,8 mnkr för cykelpumpar på parkmark, var av 0,7 mnkr 2017 och 0,1 mnkr för 2018, se bilagor 6-9

Omslutningsförändringar

Förväntade omslutningsförändringar under budgetåret 2017 för alla verksamhetsområden uppgår till 171,5 mnkr, vilket avser ökade intäkter och kostnader utöver budgetram.

Omslutningsförändringar beräknas för äldreomsorgen om 66,2 mnkr till största delen för externa intäkter inom vård- och omsorgsboende i egen regi, för individ- och familjeomsorg om 79,7 mnkr för statsbidragsintäkter och försäljning av vårdplatser inom socialpsykiatri, för funktionsnedsättning om 22,5 mnkr merparten för ökade LASS kostnader/ersättningar, för förskolan om 0,9 mnkr för interkommunal ersättning och för personer med arbetsmarknadsåtgärder, för ekonomiskt bistånd om 2,0 mnkr för ersättning av nyanlända samt 0,2 mnkr för kolloverksamhet inom fritidsverksamhet.

Medel för lokaländamål

Förvaltningen begär inte stimulansbidrag för nybyggnation under budgetår 2017.

Staden ger bidrag för lokaler inom förskolan med hög hyra. Bidraget utgår med 80 procent av den del av hyreskostnaden som ligger i intervallet 1700-2500 kr/kvm och år och med 40 procent av hyreskostnaden över 2500 kr/kvm år. Bidrag utgår för höst 10 kvm per inskrivet stockholmsbarn. I budgeten för 2017 inkluderas ersättning om 1,9 mnkr för höga hyror.

Övrigt

Särskilda redovisningar

Kompetensförsörjning

Förvaltningens största utmaningar för 2017 blir att attrahera, rekrytera och behålla personal inom bristyrken. I första hand gäller det förskollärare, då rekryteringsläget bedöms bli bättre när det gäller socialsekreterare. För denna grupp kommer det mest att handla om utvecklingsinsatser. Antalet bedömda pensionsavgångar är inom normalspannet. 2017 kommer 35 anställda att vara 65 år eller äldre.

Nedan redovisas de bedömningar som finns för 2017 vad gäller rekryteringsbehov, kompetensutvecklingsinsatser, chefsförsörjning och avvecklingsbehov för Skärholmens olika avdelningar.

Förskola och fritid

Det är stora svårigheter att rekrytera legitimerade förskollärare. För att nå stadens mål för andel förskollärare behöver rekryteringen inriktas på att i första hand attrahera förskollärare. Det är också viktigt med insatser för att behålla redan anställda förskollärare. Ett exempel är att förvaltningen håller avgångssamtal med förskollärare som slutar för att fånga upp orsaker till avslut. För att säkerställa kompetensen och öka andelen förskollärare vidareutbildar

förvaltningen barnskötare till förskollärare. Samtliga tillsvidareanställda barnskötare som saknar barnskötarutbildning erbjuds dessutom barnskötarutbildning.

Under året satsar förvaltningen på att öka kompetensen inom genus, normkritik, antirasism och hur man tidigare upptäcker våld i nära relationer. Utvecklingsinsatser inom digitalisering och hur det används i det pedagogiska arbetet är prioriterat under året. Nya chefer tar del av stadens chefsutbildning samt rektorsutbildning.

Förvaltningen bedömer att det inte finns något avvecklingsbehov under 2017.

Socialtjänst

Personalsammansättningen bland socialsekreterare och biståndsbedömare har succesivt minskat under året och bedöms kunna ligga kvar på en mera normal nivå under 2017. Tillsättning av fler biträdande chefer och det utökade mentorsstöd som särskilt socialsekreterare omfattats av är exempel på åtgärder som sannolikt bidragit till denna minskning.

Antalet medarbetare i den arbetsgrupp som skapades för att ta emot ensamkommande flyktingbarn kommer att minska, då prognosen är att antalet flyktingbarn kommer att minska under 2017. Personalen i arbetsgruppen kommer då att kunna erbjudas andra arbetsuppgifter. Samtliga kvarvarande konsulter kommer att upphöra med sina uppdrag till årsskiftet.

Handläggartätheten har ökat under 2016 och nuvarande bemanningsnivå bedöms även fortsättningsvis behöva ligga kvar.

Sammantaget handlar utmaningarna för nästa år i första hand om att kunna behålla, skapa stabilitet och vidareutveckla medarbetare i den nya organisation som lades föregående år. Bland annat planerar förvaltningen tillsammans med Hägersten- Liljeholmen och Älvsjö att söka medel för en systemteoretisk tvåårig utbildning. Avdelningen kommer även fortsättningsvis att tillgodogöra sig stadens grundutbildningar.

Kompetensområden som kommer att lyftas under året är bland annat nya arbetsmetoder för unga vuxna i missbruk, våldsförebyggande arbete och arbete för att motverka hedersrelaterat våld.

Förvaltningen bedömer att det inte finns något avvecklingsbehov under 2017.

Äldre, personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri

Medarbetares utbildning och behov av kompetensutveckling är en fortsatt prioriterad fråga. Vid ersättningsrekrytering inom äldreomsorgen är förvaltningens målsättning att endast tillsvidareanställa personal med undersköterskeutbildning. I övrigt arbetar förvaltningen med att möjliggöra att fler uppnår vårdbiträdeskompetens samt öka andelen undersköterskor. Detta görs genom att vidareutbilda vårdbiträden till undersköterskor. Förvaltningen ser behov att höja medarbetarnas svensk-kunskaper för att bemöta och förstå brukarnas behov. Särskild ansökan till Kompetensutvecklingsfonden kommer att göras för att bekosta sådan utbildning.

Vidare arbetar enheterna inom avdelningen med att utbilda i för verksamheten viktiga områden, t.ex. hälsa, IT, kunskap om funktionsnedsättning och demens.

Stadsdelsförvaltningen bedömer att det inte finns något avvecklingsbehov under 2017.

Avdelningarna Stadsutveckling och Medborgarservice samt administration

Avdelningarna Stadsutveckling, Medborgarservice och Administration har förhållandevis låg

personalomsättning och få pensionsavgångar. Under året kommer avdelningarna arbeta vidare med för dem viktiga kompetensområden, som till exempel Motiverande samtal, jämställdhetsintegrering och bemötande.

Stadsdelsförvaltningen bedömer att det inte finns något avvecklingsbehov under 2017.

Kvalitetsarbete

Förvaltningen fortsätter sitt strategiska kvalitetsarbete genom att arbeta i enlighet med resultatbaserad styrning (RBS) med ett jämställdhetsperspektiv. Resultaten för brukarna följs upp, analyseras och används för att utveckla verksamheten utifrån kunskapen om vilka metoder och arbetssätt som ger goda resultat. Utifrån byte av chef och nya medarbetare är det nödvändigt att göra omtag på vissa enheter. Inom förskolan sker det strategiska kvalitetsarbetet genom stadsdelsförvaltningens uppföljningsmetod FUSS (förskolornas uppföljningssystem i Skärholmen). FUSS syftar till att utvärdera om det arbete som görs leder till önskad effekt för barnen och därmed ge underlag för att synliggöra resultat och utvecklingsbehov av verksamhetens arbetssätt. Fler verksamheter har utvecklat egna uppföljningsverktyg. Kvalitetsarbetet stärks genom ökade kunskaper kring analys och hur resultaten påverkar eventuella förändrade arbetssätt.

Analysen kommer att utvecklas ytterligare under 2017 ur ett jämställdhetsperspektiv.

Övriga frågor

Medel för demokrati- och utvecklingsarbete 2017

Stadsdelsnämnderna har ett strategiskt ansvar för att stärka den lokala demokratin, utveckla invånarnas delaktighet och inflytande samt implementera det lokala utvecklingsprogrammet. Skärholmens stadsdelsnämnd har under 2017 en budget på 7,1 mnkr för detta arbete. En budget fastställs för Skärholmsloppet i verksamhetsplanen. För övriga satsningar kommer förvaltningen att återkomma i tertiäl rapport 1 avseende förslag till budget.

- **Skärholmsloppet**

Skärholmsloppet genomförs varje år i maj. Stadsdelsförvaltningen bidrog med 0,2 mnkr för att delvis finansiera Skärholmsloppet, vilket anordnas av Löparakademin. Loppet har sedan starten 2012 växt från 1750 anmälda deltagare till 2684, dvs en ökning med över 50 %. Majoriteten av ökningen har skett på barnsidan där Skärholmsloppet har etablerat sig som ett av Stockholms och Sveriges största barnlopp. 53% av deltagarna i barnloppet är tjejer.

Stadsdelsförvaltningen anser att den lokala förankringen är viktig för att öka känslan av delaktighet och samhörighet hos lokalbefolkning samt lokala aktörer och att Skärholmsloppet finansieras via demokratimedel även under 2017.

Budget 2017: 0,15 mnkr

- **Demokratiberedning/demokratisamordnare**

Stadsdelsförvaltningen har tillsatt en projektanställning för att arbeta med att stärka formerna för medborgardialog och hitta nya sätt för politiker att möta civilsamhället.

Demokratiutskottet arbetar med att utveckla inflytande bland annat vad gäller parkplanen samt öka samverkan med föreningar och organisationer. En handlingsplan för ökat valdeltagande ska tas fram.

Stadsdelsförvaltningen föreslår att demokratiberedningen även under 2017 finansieras via demokratimedel för en demokratisamordnare på 50 % samt aktiviteter.

- **Ungdomsråd**

Stadsdelsförvaltningen har tillsatt en projektanställning för att administrativt stötta ungdomsrådet. Ungdomar får en egen plattform där de, tillsammans med stadsdelsnämnden, utvecklar möjligheten till inflytande över beslut som rör deras verksamheter. Ungdomsrådet arbetar också med att öka organiseringen bland ungdomar, särskilt flickor.

Stadsdelsförvaltningen föreslår att ungdomsrådet även under 2017 finansieras via demokratimedel för en samordnare samt aktiviteter.

- **Medborgarvärdar samt kulturvärd i Vårberg**

Fyra medborgarvärdar som på heltid befinner sig ute i Vårbergs stadsdelsområden och är stadsdelsförvaltningens förlängda arm och arbetar med demokratiseringsåtgärder samt en kulturvärd som arbetar med kultursatsningen i Vårberg centrum.

Stadsdelsförvaltningen föreslår att satsningen på medborgarvärdar samt kulturvärd i Vårberg även under 2017 finansieras via demokratimedel för 4 medborgarvärdar, en kulturvärd samt aktiviteter.

- **Skärholmsdagen, utveckla aktiviteter i demokratitält mm**

Stadsdelsförvaltningen föreslår att ett demokratitält på Skärholmsdagen även under 2017 finansieras via demokratimedel.

- **Utveckla förvaltningens närvaro/dialog med medborgare på sociala medier**

Stadsdelsförvaltningen föreslår att utvecklingen av förvaltningens närvaro/dialog även under 2017 finansieras via demokratimedel.

- **127-festivalen**

För handledning av sommarjobbare och andra aktiviteter under festivalen enligt särskilt beslut i nämnd samt IOPavtal finansieras under 2017 av demokratimedel.

- **”Stadsdelssystrar”**

Stadsdelsförvaltningen tillsätter två kvinnliga projektledare på halvtid med uppdraget att bryta isoleringen och öka delaktigheten i samhället för kvinnor som står långt från arbetsmarknaden i Vårberg.

TOTALT FÖRSLAG: 7,1 mnkr